

בלבבי

משכן אבנה

שנה ז' תשפ"ד

ג'יליון שמה

פרשת השבוע
שאלות ותשובות
שולחן ערוך
עבודה
מחשבה
קבלה

במדבר

שו"ת

רצון

מנוחה

עמוד יג'

כל החומר [זולת מדור פרשת השבוע]
שמופיע בגיליונות אלו מידי שבוע
יוצא לאור לראשונה

לקבלת הקונטרס בדוא"ל, יש לשלוח בקשה לכתובת:
bilvavi231@gmail.com

לקבלת הקונטרס בפקס, יש לשלוח בקשה לפקס המערכת:

להשתתפות בזיכוי הרבים
ניתן לתרום במערכת הטלפונית:

מרכז הצדקה
ישראל: 1-800-28-28-28
USA +972-2-5025580

יש לציין מספר קרן:
4387 - בלבבי משכן אבנה

© כל הזכויות שמורות

מערכת 'בלבבי משכן אבנה'
טלפון: 052.763.8588
פקס: 03-480529
ת.ד. 34192
ירושלים 9134100
bilvavi231@gmail.com

קו ישיר לשמיעת
שיעורי מורנו הרב שליט"א
ב'קול הלשון':
ישראל 073.295.1245
USA 718.521.5231

רכישת ספרי הרב: ספרי
אברמוביץ
משלוח ברחבי העולם
03.578.2270

תוכן הגיליון

במדבר ♦ תשפ"ד

פרשת השבוע

ה תורת הרמז במדבר - שבועות

שאלות ותשובות

יג רצון - מנוחה

שולחן ערוך עם פי' בלבבי משכן אבנה

יא סימן ה' סעיף י"ד - הלכות ציצית

עבודה

טז דעת תבונות סימן י"ז - י"ח

כד דע את תורתך פרק ה'

כז בלבביפדיה עבודת ה' בדק

מחשבה

לט סוגיות במחשבה אברהם

מא בלבביפדיה מחשבה גדי

מח מילון ערכים בארמית אדק

קבלה

מט מילון ערכים בקבלה קונטרס הזיווגים - ב'

נא בלבביפדיה קבלה אתון

נד עץ חיים - דרושי הצלם דרוש ז'

רצון ♦ מנוחה

שאלות ותשובות - עמוד י"ג

צורת אדם

בנושא
עורף

יום שני

יא' סיון תשפ"ד

17/06/2024 20:30

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

תורת הרמז

פרשת במדבר

'וידבר ה' אל משה במדבר סיני וגו'. (א, א) וברש"י 'מתוך חיבתן לפניו מונה אותם כל שעה כשיצאו ממצרים מנאן וכשנפלו בעגל מנאן לידע הנותרים וכשבא להשרות שכינתו עליהם מנאם. בא' בניסן הוקם המשכן ובאחד באייר מנאם'.

פרשת
השבועתורת
הרמזבמדבר
שבועות

והנה המנין של אחר חטא העגל כתיב [שמות ל, יב] 'כי תשא את ראש בני' לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם. ויש להבין, אם עיקר הטעם לא למנות את האנשים עצמם, מדוע נצרך 'כופר נפשו לה', מדוע נצרך בחינה של לה', מה הענין יש בכך?

הפעם הראשונה שאנו מוצאים מנין בתורה [כהכלל הידוע שכל דבר היכן שנכתב פעם א' בתורה, הוא הפנימיות והשורש של הדבר ואכמ"ל] הוא לגבי מנין ימי בראשית, יום שני, יום שלישי, וכו'. והנה גבי יום ראשון כתיב 'ויהי בקר ויהי אחד'. ופרש"י 'יום אחד לפי סדר לשון הפרשה היה לו לכתוב יום ראשון, כמ"ש בשאר הימים שני שלישי רביעי וכו'. למה כתב 'אחד', לפי שהיה הקב"ה יחיד בעולמו שלא נבראו המלאכים עד יום ב', כך מפורש בב"ר'.

כאן נתגלה לנו סוד התיקון של המנין, המנין מצד עצמו הוא בבחינת [שמות ל' יב] 'ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם', וברש"י 'שהמנין

המנין. מנין. שורש מן, גימ' מלך.

הספר נקרא במדבר. מדבר עם האותיות גימ' נר. בחינת נר מצוה, בחינת מלכות. הספר מתחיל בו' ונגמר בו'. ו' היא אות החיבור, צותא. בחי' חיבור, מצוה, בסוד מלכות. וכאן נתגלה המנין כשבא להשרות שכינתו ביניהם. כי שכינה בחינת מלכות. עיין רמב"ן. הספר הזה כולו במצות שנצטוו בהם בעמדם במדבר. ענין זמן במלכות. זמן גימ' צ"ו, צותא, מלכות. וה"ס מקדש ישראל. שמקדשים הזמנים. ישראל בבחינת ז"א, נותן ומקדש המלכות.

גולגולת. הענין שראש נקרא גולגולת. איתא באבות 'אף הוא ראה גולגולת אחת צפה ע"פ המים'. ענין ע"פ המים. כדאי' באבות 'על דאטפת אטפוך', היינו מדה כנגד מדה. בחי' תקון החטא והחזרת רע לטוב. ולכך 'על פני המים בחינת חזרה. שכך צורת מים שעולים ויורדים וחוזרים חלילה. ולכך גולגולת לשון גלגל חוזר. ראש עגול. ענין חיבור ראשית ואחרית. בראש נעוץ סוף העיגול. רמז ראש אותיות רש, עני, סוף, ודרגת מלכות. ובהוסיף א' הוה ראש.

'שאו את ראש וכו''. (א, ב) וברש"י, 'וכשבא להשרות שכינתו עליהם מנאם'. הענין. שורש של מנין, מן. גימ' מלך. בחינת מלכות. כי מלכות

שולט בו עין הרע'. התיקון ל'עין הרע' רע מלשון רעוע, הוא האחדות 'ה' אחד'. כאשר מתגלה ה' אחד, אין רעוע ואין רע כלל. ולכך בפעם א' שהוזכר ענין מנין, נתגלה תיקון זה. מעתה יובן היטב מדוע כתיב 'כפר נפשו לה', בכל תיקון המנין הוא כאשר מתגלה ה'לה' במנין. וכאשר יש גילוי אלקות בכל אחד שנספר, הרי מתגלה האחד שהוא מקור הברכה, ואין מקום לנגף כלל, אלא לברכה עד בלי די.

ענין שבני רחל היו במערב בחניית המשכן. דמערב לשון ערוב, ורחל כנגד מלכות כנודע. שבה יש בחינת עירוב וכלליות מכל המדות.

ענין גורל אותיות רגל. שהוא פלגא דגופא, ואין מציאות לרגל אחת בפע"צ. שתיהן כנגד נו"ה שנחשבות כחד כנודע. ונמצא ששתיהן שוות, שכ"א בפע"צ כלום. וזו בחינת גורל, שיש לו שני צדדים שוים, ואינו יודע כיצד יעשה. והענין ששקר אין לו רגלים, שקר אותיות קשר. שכל כחו רק לחיבור בקשר, אבל לא חיבור גמור. ולכך רגלים שהם חיבור גמור, שכ"א רק פלגא, אין לשקר שייכות שם.

'שאו את ראש וכו''. (א, ב) שאו, שורש, שא. באתב"ש בת. וכן אותיות אחר, בת. בחינת מלכות, ששם בחי'

כל יוצא צבא, שעיקר תפקיד הצבא התמידי לשמור ולהגן. וזו בחינת מלכות. ולכך נסמכה הפרשה של צורת החניה סביב למשכן, בחינת מלכות סובב לפנימי.

'ליהודה נחשון בן עמינדב'. (א, ט)
 (ז) ענין שנקרא כך לשבט יהודה. כי משיח גימ' נחש, שמתקן פגם הנחש. ומשיח בא מדוד, משבט יהודה. ולכך נקרא נחשון, לשון נחש.

'איש על דגלו'. (א, נב) ענין הדגלים. דגל בחינת נס, לרומם. אולם דגל גימ' זל, לשון יזל נזל. הענין. תחלה בחינת הבלדל, העלאה ממטה למעלה, לרומם. ואח"כ הורדת שפע, זל.

'ואת פדויי השלשה ושבעים ומאתים העדפים'. (ג, מו) ענין מנין זה גימ' רגע. הענין, ארז"ל 'אל זועם בכל יום, וכמה זעמו רגע'. ובבחינה זו נענשו הבכורים, ששלט בהם העונש מבחינת רגע. אולם הלויים פחותים מבחינת רגע, שלא שלט בהם העונש.

'ולקחת את הלויים וכו' תחת כל בכר וכו'. (ג, מא) הענין. בכר בחינת ראשית, לוי לשון לוייה, שמתלוה למשהו אחר, ע"כ הוא שני ולא ראשון. שבלוחות הראשונים היו הבכורים ראויים לעבודה, בחינת בכר ראשון. אולם בלוחות שניים, הלויים לא היו ראויים לעבודה, כי הם בחינת שני.

כוללת כל הפרטים, ובהם המנין. ולכך כשבא להשרות שכינתו בחינת שכינה, מלכות, מנאם. ולכך בדבר המנוי אין ברכה. כי נעשה בחינת נוק', ושם יש שליטה לחיצונים. וכן כשיצאו ממצרים בסוד מלכות מנאם.

'שאו את ראש'. (א, ב) ענין שהזכיר דוקא ראש. שאו לשון לרומם, לנשאות. ולכך דוקא ראש עליון. וענין שמנין מרומם, דכשיש פרטים הרבה, כל פרט אין בו חשיבות ובטל בכלל. אולם כשיש מנין, כל פרט נזכר בתוך המנין. וזו רוממותו.

פעם ראשונה שמוזכר בתורה מנין, זה ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד. מנין על זמן כנ"ל. כי זמן סוד נוק', וכן מנין. ועוד שע"י המנין מתחברים, וז"ש יום אחד שמנין מאחד הכל.

'שאו את ראש'. (א, ב) שאו. שורש שא. אותיות אש. הענין. בחינת שאו לשון הרמה לשורשם, וזו בחינת אש, הוא היסוד העליון שטבעו לעלות.

'לבית אבותם וכו'. (א, ב) ישראל הולכים אחר האב. כי הם סוד דוכ'. ועכו"ם הולכים בתר אמם, כי הם סוד נוק'.

'כל זכר לגלגלתם'. (א, ב) גלגלת ראש. ונקרא כן ע"ש שהראש עגול. והענין, בסוד סופו נעוץ בראשו, בחינת עגול. וזה הענין שנמנה דוקא

תורת הרמז - שבועות

הענין. מום, גימ' אלקים. ובחינת מ"ת, היא בחינת יחוד שם הוי"ה עם שם אלקים. והענין שהיחוד הוא שלימות, ומום הוא חסרון. ולכך הוא בחינת אלהים, שהוא מוגבל. אולם במ"ת שהיתה בחינת יחוד, כולם נתרפאו. והוא ענין שמושה רע"ה נתרפא פיו, (כלומר, אף שכל בעלי מומים נתרפאו, מ"מ יש לבאר מדוע ראש הדור שהוא כח המאחד שבדור נתרפא דוקא בפיו), דהפה שונה מן שאר החושים, עיניים, ואזניים, שהם שניים, משא"כ פה שהכל ביחד, והיא בחינת גילוי היחוד. והוא ענין שאמרו בירושלמי, אמר רשב"י, אילו הוינא בטורא דסיני בעינן ב' פיות. דרשב"י בחינת דין, ולכך בעי שיהא ב' פיות.

"ויחן ישראל כנגד ההר", במ"ת בחינת יחוד. והוא מש"א בהגדה, "אילו קרבנו לפני הר סיני", שמ"מ היה בחינת יחוד. וענין חודש השלישי. דשלוש גימ' תר"ל. ומנין המצוות עם דרבנן, תר"כ. "ואסתכל באוריתא וברא עלמא", בי' מאורות, וזה חלק מנתינת התורה, הרי תר"ל. וזה "החוט המשולש לא במהרה ינתק".

חגיגה (ג) "דברי חכמים כדורבנות וכו', לב מבין" וכו'. הענין. שאע"פ ש"הללו מטהרים והללו מטמאים", מ"מ כולם ממקור אחד נתנו, והשורש אחד. וכן באדם שורש כל חיות הוא הלב. ולכך אם רוצה

ענין ב' כתרים שקשרו לבנ"י המלאכים אפשר והכוונה לכתר ז"א וכתר נוק' שנעשה ביום זה כמ"ש בפע"ח.

"הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם". לכם ע"ה בגימ' צ"א, שילוב הוי"ה ואדנות. שבכח התורה לתקן גם הרע, ועלינו להשפיע מהוי"ה לאדנות.

בחודש השלישי נתנה תורה. הענין. סיון גימ' ענ"ו, כ"כ החיד"א. ובבריתא דרפכ"י, "תורה מביאה לידי זהירות וכו', מנה עשרה דברים כנגד י"ס כידוע. ועונה שמינית.

ומכתר היא שלישית. ולכך תורה ירדה מן השמים בחדש השלישי. וענין שהתורה שייכת לעונה, שאם רגע ח"ו לא יעסקו בתורה בעוה"ז הכל יחזור לתהו. נמצא שהעולם אין לו שום קיום רק ע"י דבקות בקב"ה ע"י תורה. וזו בחינת ענוה, שמרגיש שלית ליה מגרמיה כלום.

ענין חודש השלישי, העולם מתנהג בג' מדות, חסד, דין, רחמים, שהם חיבור חו"ד. ורמז ע"כ, "האשה נקנית בג' דרכים". אשה, כנס"י. כסף בחסד, כנודע. שטר, דין, שמקור שטר בתורה הוא בדין גירושין. וביאה בחינת דעת, חיבור בין דין לחסד.

"למה תרצדון הרים גבנונים", ואמרו חז"ל, אצל סיני כולם בעלי מומים בגאווה.

מזל החודש תאומים, יש בו אותיות אמת. רמז ל"תורת אמת נטע בתוכינו".

ענין "הוסיף משה יום אחד מדעתו", "מה מחר לילו עמו", וכו'. שבועות בחינת נוק', בינה. ולכך הבין שצריך הכנה של לילו עמו, נוק'.

בא הקב"ה ומצאן ישנים. הענין. שבועות בינה, עניינו שמחזיר רע לטוב. והוא ענין אכילה, דכו"ע מודים "דבעינן לכם". ולכך מצאן ישנים, שינה בחינת חזרה לשורשו, והבן.

"אם אתם מקבלים התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם". הענין. אדה"ר לפני החטא אחז בעץ החיים, ולאחמ"כ נגזר עליו מיתה וקבורה. וכאן היה אפשר לחזור לתורת עץ החיים, ואם לאו נשאר מדרגת קבורה.

"מי גילה רז זה לבני". הענין. אדם ב' חלקים רוחני וגשמי. הגשמי בטבעו אינו שואף לעשות רצון קונו. משא"כ במלאך, שכולו רוחני גם לבושו, תמיד רצונו לעשות רצון קונו. ולכך האדם צריך לשמוע לשכל, ואח"כ לפעול עם כלי המעשה. אולם מדרגה עליונה, שהחומר מעצמו עומד לעשות רצון קונו, וזו מדרגת סיני שחזר רע לטוב, ודוק' היטב.

ספרי. החזיר הקב"ה תורה על עשו ואמר לא תרצח ולישמעאל אמר לא תגנוב. ישמעאל לוקח לעצמו, גונב, חיבור לעצמו. יצא מאברהם מדת חסד, אהבה, חיבור.

להבין השורש, בעי "לב מבין".

"כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול דרך ארץ". נראה הכוונה דהאדם שמוטל עליו לעשות דבר, בטבע יש לו עול מכך. וזו כונת התנא, דמי שמרגיש שיש לו עול לתורה, מעבירין ממנו את העול המצוי ע"י עניני עוה"ז.

"משה קבל תורה מסיני" וכו'. ה' מסירות, כנגד ה' חומשים, כנגד ה' בחינות נר"נ ח"י, א"א חו"ב ז"א ונוק'. משנה תורה כנגד מלכות, שכולל הכל. וכן אנשי כנסת הגדולה בחינת הכללות, מלכות.

לוחות ראשונות נתנו בפרהסיא. והענין שתכלית כל הבריאה גילוי יחודו. ולכך כשהיה בגילוי היה בבחינה יותר גדולה. אבל לוחות שניות בחינת הסתר ותיקון פחות. וזש"כ "כבוד אלקים הסתר דבר". פירושו, שבחינת "אלקים", עוה"ז, "הסתר דבר". אבל לעת"ל, "ומלאה הארץ דעה את ה'".

"אדם כי ימות באהל". "ממית עצמו באהלה של תורה". הענין. אהל אותיות לאה שהיא בחינת עלמא דאתכסיא, ששורשה בינה מעל ז' ימי הבנין. והוא שעל האדם לבטל עצמו מכל בחינת עוה"ז, ויתעלה לבחינת בינה.

ענין "ויחן שם ישראל", בלב אחד. שבועות שער נ' דבינה, בחינת לב, והבן. והוא ענין "ויבאו מדבר סיני", בתשובה, ששייך בבינה.

במדרש, "רות אין בו לא איסור ולא היתר וכו', אלא למה נכתב, ללמד שכר של עושי חסד". איתא בגמ', "תורה תחלתה גמ"ח, ויעש ה' לאדם כותנות עור, וסופה גמ"ח, ויקבור את משה בגיא". וחלוק ב' גמ"ח אלו. שיש עושה חסד עם קרוביו, כעין חסידה שעושה חסד עם חברותיה. וזו הבחינה אצל משה שהיה קרוב לקב"ה. ויש חסד אצל אדה"ר, שחטא לפניו ית', ואז עשה חסד. והנה נאמר "לא יבוא עמוני", ולא עמונית, איש דרכו לקדם וכו'. הענין. איש עושה חסד אפילו בחוץ, בחינת רחוק ממנו. משא"כ אשה רק בפנים, בחינת שמניקה בנה מקרוב לה, בבחינת "כל כבודה בת מלך פנימה", ולכך עושה חסד רק בפנים. ולכך ראשית התורה בחינת דוכרא, יש חסד לרחוק. ובסופה נוק', יש חסד לקרוב. ולכך רות שעשתה חסד לקרוב, בעלה וחמותה, יצא ממנה דוד, בחינת חסד נוק', מלכות.

דוד עם האותיות גימ' טוב. וכן אותיות אחרי דוד, הזה גימ' טוב. רמז שטוב היה ראוי להיות הגאול שיצא ממנו דוד.

סיון גימ' קכ"ו. וביום ו' ניתנה תורה, יחד עם ו' שוה קבל, רמז שאז קבלו התורה.

בשבועות היתה נתינת התורה. אולם יחד עם זה במעמד הר סיני היה התגלות גדולה, כמ"ש חז"ל, "קרע את כל הרקיעים והראה להם שאין עוד מלבדו". וחלק זה שייך למדת מלכות, גילוי כבוד שמו ית'. ולכך הוא יומא דדוד המלך. וענין שהתורה

אולם עשו רוצח, רע בעצם, להפריד. והוא יצא מיצחק, מדת דין. ושניהם מתנגדים למציאות התורה, שהיא חבור גמור לקב"ה.

דוד, גימ' יד, מלכות, פה, כנודע. פה מגלה מחשבות הלב, גם היד ע"י כתב מגלה, ודוק' היטב.

דוד קבל שנותיו מאדה"ר. הענין. דוד מלכות, כתר מלכות, חבור ראשית ואחרית. לכך קבל שנותיו מאדה"ר ראשית, והוא אחרית, מלכות, והבן.

ענין "כפה עליהם הר כגיגית". כפה לשון כופף, בחינת ענו שפל וכפוף. והיה נצרך שנתנת התורה תהיה במדרגת ענוה, בבחינה שאין לו מעצמו כלום, ובטל לרצונו ית'.

ענין שנתנו מלאכי השרת כתרים. נודע, תרי"ג מצות ועוד ז' דרבנן גימ' כתר. וכמנין שקבלו עליהם מצות, קבלו כתר.

גר ראשון בתורה יתרו. רות נמצאת באותיות של יתרו. אותיות לפני רות, קשה. רמזו לאומרם "קשים גרים לישראל כספחת".

ענין שמת דוד בעצרת. וענין שנעורים כלילה. יום בחינת חיים. לילה בחינת מיתה, שינה. ולכך בשבועות בחינת תורה עץ החיים, נעורים, שיש סלוק לבחינת מיתה. ולכך דוד שלא טעם מיתה, שישן פחות משיתין נשמין, מת בו ביום.

תורה בחינת פנימיות העולם. פנימיות, שורש פנ, גימ' ק"ל. סיני גימ' ק"ל. רמז שבו ניתנה הפנימיות.

משה הוסיף יום אחד מדעתו. שלש בחינת דעת. הוסיף יום ג' מדעתו דיקא, דעת.

דוד יצא מרות. דוד בחינת מלכות, ה' בתראה. נוסף על אותיות רות, נמצא אותיות תורה, וזו שייכותו לשבועות.

ענין שדוד המלך סבל צרות רבות, סוד מדת מלכות, ושם אחיזת החיצונים והם רדפוהו.

עצרת, השורש עצר, אותיות צער. רמז שהתורה נקנית בצער ויסורים.

במדרש רבה לומדים מרות שנצרך בגד מיוחד לשבת. הענין. כל המגילה בחינת דוד, מלכות. ולכך ילפינן בגד לשבת, בחינת מלכות. וכן דיני לקט וכו', לעני, בחינת מלכות דלית לה מגרמה כלום.

איתא כ"ו דורות קודם שניתנה תורה היה העולם ניזון בחסד. וכן הוא באדם שהוא עולם קטן, שתחילת ברייתו אין בו דעת ואינו מקיים מצוות, ומזונו וחיי חסד הם, עד י"ג שהוא חצי מכ"ו.

דוד יצא מלוט. לוט, גימ' אדם. אדם ר"ת, אדם הראשון, דוד, משיח. שהם סוד אחד, כנודע.

ענין שדואג רצה לפסול את דוד מלכא בקהל. דואג גימ' דוד, והוא המתנגד לדוד. הענין. תורתו של דואג מן השפה ולחוץ.

ניתנה באופן של גילוי. דלולי חטא העגל, היה המצב כקודם חטא אדה"ר, בלי הסתר. ואז למוד התורה היה בלא עמל, כיון שהכל גלוי. ולכך היה מתן תורה בגילוי. והיו מגיעים לאחרית, בחינת דוד משיח, אלא שהחטא קלקל.

סוד "נעשה ונשמע". כמו שידוע על מ"ש "פת במלח וכו'", "אם אתה עושה כן". דוקא אם עושה, אז מרגיש אשריך. וזה סוד כל העולם, שיש העלם, ואין מבין ומרגיש הדבר עד שמסלק ההעלם. וזה ע"י עשיה, בחינת עולם המעשה. ואז מתעלה לבחינת נשמע, שמבין מה ששומע. וזה סוד מלאכים שאצלם מיד בחינת נשמע, שמשולקים מן רצונות.

ענין שתי דברות ראשונות שמעו מפיי הגבורה. י' דברות כנגד י' ספירות, כנודע. והר סיני בחינת בינה, וכן משרע"ה. ולכך ב' ראשונות מהגבורה, ומבינה ואילך ממשה רבינו.

תורה מלשון הוראה, כנודע. הענין. התורה בחינת נשמת ופנימיות העולם. וכשם שהנשמה מורה ואומרת לגוף מה לעשות, כן התורה. ולכך ניתנה בהר, כי העומד על ההר רואה איך לילך בשבילי העמק. במילה תורה יש אותיות הר. רמז שניתנה בהר. ולכך משה עלה להר, כי הוא בחינת הפנימיות, וכל אשר פנימי עלה יותר.

עיקר בחינת התורה ללומדה. למד, גימ' דע. וזו בחינת תורה, קו אמצעי, דעת.

ישי, גימ' ש"ך. דוד בא"ת ב"ש קפ"ק, גימ' ר"פ. בחינת ש"ך ופ"ר דינים, והם מתקנים זאת.

"אין זולתך לגאול ואנכי אחריך". הגואל נקרא טוב, בחינת יסוד. ולכך תחילה נתן לה שש שוערים, כנגד יסוד. ואם יסוד לא יגאל, אנכי, בועז יגאל. בועז גימ' פה, בחינת מלכות. ולכך אמר אנכי אחריך, מלכות אחר יסוד.

"נעשה ונשמע". בשניהם יש אותיות עש"ן, בחינת עולם שנה נפש. ובכל בחינות אלו היתה קבלת התורה. ובנעשה נוספה אות ה', בחינת ה' בתראה שבשם הוי"ה, כנגד מלכות, עשיה. ובנשמע נוספה אות מ', נשמע, בחינת בינה, אוזן, מי כמ"ש בן מ' לבינה.

"ששמת חלקנו מיושבי ביהמ"ד ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות". הענין, קרן בחינת מלכות. ומודים שהעלת אותנו מבחינת מלכות, לבחינת ת"ת, יושבי ביהמ"ד.

מנהג ישראל לאכול מאכלי חלב. כתב מהר"ן מברסלב, חלב ר"ת "לבי חלל בקרבי". ובשעת מ"ת פסקה זוהמתן, ובטל היצר הפנימי, ונעשתה בחינת "לבי חלל בקרבי", ולזכר זה אוכלים מאכלי חלב.

בחינת דוד, מלכות, עץ הדעת טו"ר. טוב פנימיות, רע חיצונית. ולכך רצו לפוסלו מבחינת רע, וזה ע"י חיצונית, בחינת דואג.

דוד הוכשר ע"י שהנקבות הותרו. דוד סוד מלכות, בחינת נוק', והותר ע"י דרשה, סוד תושב"ע, מלכות.

בגמ' דרשו שמואביות כשרות מקרא ד"כל כבודה בת מלך פנימה". הענין. בת מלך דיקא, ועי"ז הותר דוד למלכות.

גלגול לידת דוד ע"י שרות שבה לא"י. א"י בחינת מלכות, כנודע. ועי"ז נולד דוד, מלכות. וכן הביא ללידתו מה שלקטה מתנות עניים, סוד מלכות, עניא דלית לה מגרמה כלום. וכן תחילת כניסתם לא"י דרך בית לחם, מקום קבורת רחל, סוד מלכות. וז"ס "כי יודע כל שער עמי כי אשת חיל את". שער דיקא, סוד מלכות.

ענין ג' ימי ההגבלה. כתיב "וספרתם לכם ממחרת השבת". בחינת שבת תחתונה, מלכות. ושבועות בחינת שבת עליונה בינה. וכשם שקדושת שבת מתחילה מיום רביעי, ג' ימים קודם השבת. כן קדושת שבועות מתחילה ג' ימים קודם, והם ג' ימי ההגבלה.

ענין שבב' דברות ראשונות יצאה נשמתם, והשאר ניתנו ע"י משה רע"ה. ב' דברות אני ולא יהיה לך, הם שורש כל התורה כולה, אהבה ויראה, והם הפנימיות של הכל. ולכך ניתנו במסירות נפש, בחינת עומק הפנימיות.

שורש הרצון - זה מנוחה?

שאלה האם שורש הרצון זה מנוחה?

תשובה זו שאלה יפה מאוד.

נחدد בהגדרה של מנוחה, ניקח את הדוגמה הפשוטה בלבושי הנפש מעשה דיבור ומחשבה, בשבת קודש נאמר לשבות ממעשה, אבל בדיבור מותר יותר לדבר מאשר לעשות, אבל עדיין גם בדיבור לא כל דיבור מותר, דיבור ששייך למלאכה גם אסור, אז בעיקר מה מתגלה בשבת? שתוק, דברי הראב"ד הידועים שהוא היה אומר לאמו שהיא צריכה לשתוק בשבת, כלומר מדרגת שבת היא לא רק לא לעשות, אלא בעומק לשתוק ממעשה ולעלות לדיבור, ודבר דבר שלא יהיה דיבורך בשבת כדיבורך בחול, ויתר על כן בקושי התירו לומר שלום בשבת, צריך לעלות ממדרגת הדיבור למדרגת המחשבה, יתר על כן עכשיו שאנחנו מדברים בימי הפורים זה לא רק שביתה מהדיבור ומהמעשה, אלא גם שביתה מהמחשבה, איך השביתה מהמחשבה? כי הוא עולה למעלה מן המחשבה, ואז הגדרנו את זה שהוא עולה למדרגת רצון.

שאלות
ותשובות

רצון

מנוחה

עכשיו שאלתם האם המנוחה נמצאת ברצון, לכאורה עדיין המנוחה לא נמצאת ברצון, בעומק דובר בארוכה בסוגיא במשלי שלמדנו, בבחינת לא תאבה, שם דובר שיש רצון מלשון ריצה שזה שורש של ריצת הרגליים, ויש רצון מלשון רצוי אחיו שהוא מרוצה, אז בעומק כאשר מגיע ימי הפורים מה מדרגת השכרות הגמורה שצריך שיהיה? מדרגה שפוגשים שיכורים שאפילו שהם ברי דעת הם מדברים על ההשתוקקות שלהם, על הרצונות שלהם, גם זה לא ההארה הפנימית של ימי הפורים, ההארה הפנימית של ימי הפורים היא לגלות את המרוצה, וזה סוד ההשתוות של ארור המן וברוך מרדכי שכולו שווה, מה ששאלתם אז חידדנו יותר, זה מה שנאמר אצל מרדכי בסוף המגילה ושם נאמר ורצוי לרוב אחיו, אבל לעת"ל יהיה לכל אחיו,

גילוי של פריצות, כל מקום שאתה מוצא גדרי קדושה זה מחמת שיש שמה עריות לכן צריך לעשות שמה גדרי קדושה כמו שאומר רש"י בפרשת קדושים משורש דברי חז"ל. אז מצד הקלוקל מתגלה ושתי פריצות, ואז צריך לגלות גדרי קדושה, מי ההפוך בדיוק מושתית? אסתר, ושתי רוצה לבוא בלי בגדים בכלל, ומה אסתר? אין מגדת את עמה ואת מולדתה כולה מציאות של הסתר, זה לעומת זה, הגדרה ברורה, ושתי ואסתר, דבר והיפוכו.

כמובן מהצד שמפשיטים את כל הלבושים בעומק זה להגיע לעצמיות הגמורה, איך האדם מגיע לעצמיות הגמורה? כמו שהזכרנו קודם מדין השתיה, ושתי כידוע נקראת ושתי מלשון לשתות - ושתי הוא שותה. ברור שכל שותה בת' שוטה בט' שורשם אחד, כי מי שמגיע לשתיה גמורה בת' הוא זה שנעשה שוטה בט' ברור ופשוט. אבל א"כ מה מתגלה מצד הקלוקל בושתי? היא מפשיטה את הכל ואז היא מגלה את נקודת הקלוקל. אבל מצד מהלך דתיקון נעשה הפשטה ומגלים את עומק נקודת הרצון.

[בסוף שיעור ג-ד גוף בלבכפידיה מחשבה]

כי עדיין ההארה של הרצון לא מאירה בשלימות של מרוצה, אלא רק מלשון רצון, אז רצוי רק לרוב אחיו, אבל השלימות של ההארה זה רצוי לכל אחיו.

א"כ כמו שחידדנו השתא, שלימות ההארה שמתגלה מכוח מדרגת הארת ימי הפורים, היפך כך שיש שתי צדדים, ההיפך הגמור של גילוי האלקות הוא מגדף, כך פתחנו והרחבנו בדברים, זה לעומת זה, זה שורש דעבודה זרה בבחינת השתחוה לצלם, בבחינת צלם שהיה בלבו של המן, בבחינת להלל ולשבח משורש סעודת אחשוורוש שיצא ממנו המן שזה שורש זה לעומת זה דקלוקל. אבל כשמתגלה המדרגה השלימה בימי הפורים, נעשה ביטול גמור של שורש המגדף.

עכשיו נבין עמוק, אם כבר פתחנו נחיד את הדברים בהמשך באופן הזה. אנחנו עוסקים הרי בשורשי הג'ד', ג'ד' מלשון גד מלשון המשכה. בעז"ה נעסוק בפעם הבאה בסוגיית הגדר, בעיקר כמה מצאנו הגדרה של גדר בגדרי דיני תורה, חז"ל אומרים כל מקום שאתה מוצא גדרי קדושה פירוש הדבר שיש שמה עריות, בסעודת אחשוורוש מה התגלה? ביקש להביא את ושתי המלכה לפניו ולא באה, דברי חז"ל כידוע באופן של פריצות, ושמה היה צריך שיהיה מציאות של גדר דתיקון, כלומר יש גדר שמתגלה מצד נקודת התיקון של ימי הפורים, היה

סימן ה' סעיף י"ד:

אם פשט טליתו, אפילו היה דעתו לחזור ולהתעטף בו מיד, צריך לברך כשיחזור. הגה: וי"א שאין מברכין אם היה דעתו לחזור ולהתעטף בו, וי"א דוקא כנשאר עליו טלית קטן, והכי נהוג.

בירור הלכה - סעיף יד'

והנה ביסוד דין שדעתו לחזור ולהתעטף בו, דן הטור על אתר, וז"ל, אם היה דעתו ללובשו מיד, כגון שפשט אותו כדי ליכנס לבית הכסא, בזה אני מסופק אם צריך לברך, שיש פנים לכאן ולכאן, דאיכא למימר "כיון דילפינן כל התורה מתפילין", ותפילין כל אימת דמשמש בהו מברך, פירוש אם זזו ממקומן וממשמש בהן להחזירן למקומן, א"כ כ"ש הכא שיש לו לברך, מיהו י"ל דשאני התם שזזו ממקומן ולא ידע שלא היה במקומן, אבל אם הזיזן ממקומן אדעתא להחזירן מיד, התם נמי לא היה צריך לברך, ולזה דעתי נוטה, עכ"ל.

אולם כתב בב"י על אתר, וז"ל, איני יודע מה עלה על דעתו להסתפק בכך, דהא בהדיא אמרינן (פרק לולב וערבה, סוכה נו) דרבא הוה מקדים וקאי ועייל לבית הכסא ונפיק ומשי ידיה ומנח תפילין ומברך, וכי איצטריך מנא אחריתי עייל לבית הכסא ונפיק ומשי ידיה ומנח תפילין ומברך, ומשמע שהיה מניח תפילין כל היום וכשמסיר אותם כדי ליכנס לבית הכסא ודאי היה על דעת לחזור ולהניחם מיד כשיצא, ואפילו הכי היה מברך, וה"ה לציצית. וכן כתב בשבלי הלקט (ענין תפלה, סימן ה, ג) וז"ל, ציצית "אע"ג דלא אשכחן דמיתסר בהיסח הדעת", מברך עליה כל זמן שמתעטף כדמשמע (פרק התכלת, מנחות, נג, ע"א) מעובדא דר' יהודה, עכ"ל [הב"י].

ונתבונן בס"ד בעומק הדימוי בין ציצית לתפילין.

שולחן
ערוך

אורח חיים

עם פירוש
בלבבי משכן אבנהבירור הלכה
הלכה פסוקה
פירוש על דרך הסוד
סימן ה'

מחברתו למצוה, כי יש דין דעת, והבן ולפ"ז כשחלצן ונכנס לבית הכסא, שאין להרהר בבית הכסא בתפילין, הוה היסח דעת, ולא רק הוה הפסק מצד הפועל, כי א"א ללובשם שם, כמ"ש בב"ח ובדרכי משה.

הלכה פסוקה - סעיף יד'

הלובש טלית כשמברך על הטלית, ראוי שיקבע בדעתו שמברך רק על לבישה זו ועד שיפשוט את הטלית. ואזי יוצא מן הספק כאשר פושטה, ויכול וחייב לחזור ולברך כאשר ישוב וילבשנה.

פירוש על דרך הסוד - סעיף יד'

הנה דין כזר נתצאר לעיל שדעת כוחה צירוף, כנודע. אולם נלך לכך כלי, כי דעת שהיא נשמת ו"ק, הדעת נשמה, אולם יש לה כלי, ו"ק, ז"א. ועיין הגהות מהרז"ח באורחות חיים (שער השבירה). ולכך ס"ל למחבר שכל שפשט טלית אין הדעת מנרפת, כי יש כח צירוף של דעת ללא כלי, ולכך אינו מנרף. והוא מעין צחינת אור בלא כלי שנשבר הכלי. עיין עץ חיים (שער ט, פ"א, מ"ת) שתחלה השצירה היה במלך הדעת, ונשאר אור בלא כלי, עיי"ש. ועיין נהר שלום (כט, ע"ב, אות ג). ומורת חכם (דף קנד, ע"א). והוצא בשמן ששון על עץ חיים (שער השבירה, פ"ב, אות ה).

ובשורש העליון יותר צמוחין, מוח הדעת עצמו יש לו כלי, וכמ"ש בשער ההקדמות (עח, ע"א) וז"ל, מן הת"ת והיסוד, נעשה כלי של "המוח" הנקרא דעת, עכ"ל.

לצד הראשון של הטור ילפינן מתפילין שזו ממקומן שלא מדעתו, ולפ"ז הגדר הוא שתלוי הדבר בהמשך שעשה המצוה בפועל, ובין התם בתפילין ובין הכא בציצית הפסיקה המצוה, ולכך יש לו לברך. אולם לצד השני של הטור תלוי אם היה בדעתו לחזור למצוה, והיינו שאינו תלוי במעשה אלא בדעת. והיה מקום לבעל דין לומר שחלוק בענין זה תפילין מציצית. כי כל דין תפילין להניחו ושלא יסיח דעתו, ולכן בתפילין הדעת הוא חלק מגדרי המצוה עצמה, ולא כשאר דין היסח דעת בכל התורה. ולכך בתפילין סילוק והפסק במצוה, הוה בה תרת, גם הפסק בפועל וגם הפסק דעת (אפילו זו שלא מדעתו, כיון שסוף סוף עצם הסילוק הוא סילוק דעת, ודו"ק). אבל בציצית אין דין גמור של היסח דעת, ולכך אם הפסיק המצוה ודעתו לשוב אליה אינו נקרא הפסק גמור במעשה, ויש סברא שלא יברך. וזה מדוקדק היטב בלשון השבלי הלקט הנ"ל, שכתב, "ציצית אע"ג דלא אשכחן דמתסר בהיסח הדעת", מברך עליה כל זמן שלא מתעטף, ובא לאפוקי מסברא זו לחלק בין תפילין שמיתסר בהיסח הדעת, והדעת היא חלק מן המצוה, לבין ציצית שיסוד גדרו מעשה, ולא דעת, ולא מיתסר בהיסח הדעת, ודו"ק. אולם אעפ"כ אף בציצית יש בה דין דעת, דכתיב וראיתם וזכרתם, וכלשון השו"ע סעיף י"א, שתמיד יראהו ויזכור המצות, אולם זהו לא לעיכובא.

ויש סברא הפוכה לומר, שבתפילין כיון שיש בו דין לא להסיח דעת, לכן אף כשחלצן ודעתו להשיבם, דעתו

הוא אור, וחלקו העצ נעשה כלי, ולכך צלל אור ואור מוכרח שיהא צפרטות כלי, וכמ"ש בקול צרמה (אות קלא, ד"ה גם צריך לדעת) וז"ל, צלע אמר שהוא הדעת, והיינו כלי ואור, אור וסיגים, ואחר שנתצבר האור נקרא ספירת הדעת, ומה שנתצבר מן הכלי נעשה כלי לספירת הדעת, עכ"ל. וכבר נתצבר בהרחבה צכמה מקומות שיש צ' שורשים לכלים, א. עביות האור, צסוד חסד, גימט' ע"צ. ב. מכח צטישו של הכאה, ואכמ"ל. ולפ"ז אף צדעת נעשה לכאורה כלי מצטישו של החסדים צגצורות ולהיפך, ודו"ק. ועיין יפה שעה (שער מ"ד ומ"ו, פ"י, אות ג).

והיפה שעה כתב (דף יח, ע"ב) שכלי הדעת מחילוניות הכתר, אולם מנד צחינתו אין כלי. ועיין צארוכה צמזכיר שלום (מערכת הדל"ת, אות א-ג-ו-ז). ודעת התורת חכס, שדעת כללי יש לו כלי, ודעת פרטי אין לו כלי. והדצרים ארוכים, ואכמ"ל.

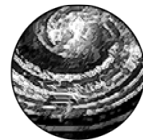
אולם מצינו גם צדצרי רצותינו שיש צחינה שאין לדעת כלי, כמ"ש צספר הליקוטים (בראשית, פ"ג, ד"ה הרי לפניך) וז"ל, מחו"ב, כשמכין ניצולציהם יחד, התכלית הכללות היוצאת מחיצור ההוא, נקרא דעת, ולזה לא נקרא ספירה, לפני שאינה נקודה, ואין לו כלי, שהוא נולד מהסכמת חו"ב, עכ"ל. אולם נעשה לו כלי, כמ"ש צעץ חיים (שער כח, פ"ב) וז"ל, החו"ג (של הדעת) נתלצשו ציסוד צינה, שהוא כלי אחד, ונעשו מוח אחד, ונקרא דעת, עכ"ל. וצעומק היינו שע"י כניסתם ליסוד, נעשים ה"ח וה"ג מאחדים, צחינת כלי-כל, וזהו כלי הדעת, ודו"ק.

והפוגס צפגס ז"ל, פוגס שזהו דעת צלא כלי, כמ"ש צפע"ח (שער ק"ש שעל המטה, פ"ה) וז"ל, מוציא שז"ל, הוא פוגס צמחשצה, כי אינו משתמש צשום כלי, עונשו מגיע עד דעת עליון של או"א, עכ"ל.

וצשורש הדק יותר, כל אור, חלקו הך

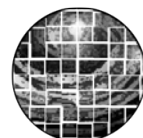
רח' הרב בלוי 33
לפרטים
052.763.8588
שיעור עץ חיים 21:05

שיעור שבועי ירושלים
אנציקלופדיה
עבודת ה'
יום ג' 20:30 בדיוק

משפ' אליאס
רח' קדמן 4
לפרטים
050.418.0306

שיעור שבועי חולון
אנציקלופדיה
מחשבה
יום ד' 20:30

דעת תבונות

[בשבוע שעבר הובאה שאלת הנשמה, מדוע רצה הבורא שהאדם ישלים את עצמו, והוסיף השכל ואמר ששאלה זו תלויה בשאלה מהי תכלית הבריאה]

(ז) אמרה הנשמה: תשיב אתה לך ולי מלתא דשויא לתרווייהו.

(ח) אמר השכל: מה שנוכל להשיג בענין זה הוא, כי האל ית"ש הוא תכלית הטוב ודאי. ואמנם, מחק הטוב הוא להיטיב, וזה הוא מה שרצה הוא ית"ש - לברוא נבראים כדי שיוכל להיטיב להם, כי אם אין מקבל הטוב - אין הטבה.

מידותיו ית"ש - שלמות, מידותינו - חסרות

עבודה

דעת תבונות

סימן י"ז - י"ח

דע את תורתך

פרק ח'

בלבביפדיה עבודת ה'

בדק

הוא יתברך שמו, שלם בכל מיני שלמויות, אין לנו השגה בו, הוא מופשט מהכל. אך בערכנו שלנו, במה שהוא גילה לנו, הוא גילה לנו עולם שיש בו חכמה, בינה, דעת, אהבה, הטבה, יראה, וכן שאר כל המידות כולם. אולם, כל מידה שהוא גילה לנו, אצלו היא שלמה, אך אצלנו היא חסרה.

החכמה שלנו איננה שלמה, על דרך האמור ברבי אליעזר (סנהדרין סח ע"א): 'הרבה תורה למדתי, ולא חיסרתי מרבתי אפילו ככלב המלקק מן הים', זה כל מה שאנו משיגים, טיפה מן הים. וכן האהבה שיש לנו

איננה שלמה, כי לעולם יש לאדם אהבה עצמית שגודעת את האהבה השלמה לזולתו. גם היראה שלנו היא איננה שלמה, כי אין יראה שלמה בבריאה. אך הוא יתברך שמו, כל מידה ומידה שהוא גילה לנו, זוהי מידה שלמה.

מידת טובו - שלמה

וביחס לענייננו אומר כאן הרמח"ל: הוא תכלית הטוב ודאי, מידת הטוב היא מידה שלמה אצל הבורא יתברך שמו. אצלנו הטוב הוא לא שלם, משום שכל יסודנו חסרים, אצלו יתברך

שמו שהוא שלם בכל מיני שלמויות, אזי כביכול גם מידותיו המתגלים לנו הם שלמות. ולכן מידת הטוב שנמצאת אצלו יתברך שמו היא מידה שלמה בודאי. וחוק הטוב - להיטיב, וזה הוא מה שרצה הוא ית"ש - לברוא נבראים כדי שיוכל להיטיב להם. במילים הללו, גנוז עצם יסוד הבריאה.

החקיקה הראשונה בבריאה - חוק הטוב להיטיב

ונבאר. חוק זה - חוק הטוב להיטיב, עניינו הוא: יש טוב, ומחוק ה'טוב', שהוא לא שומר את הטוב לעצמו, אלא הוא מטיב לזולתו.

ונתבונן: מתי נחקק אותו חוק, האם הוא נחקק לפני בריאת העולם, או שהוא נחקק לאחר בריאת העולם? אם הוא היה כביכול לפני שנברא העולם, היה העולם צריך להיבראות מיד, שהרי החוק עניינו שחוק הטוב להיטיב, והחוק מיד היה צריך לחייב שתיברא בריאה להיטיב לה. ואם החוק נחקק אחרי שנברא עולם, אם כן, לא החוק גרם לבריאה להיבראות, אלא סיבה אחרת, ומהי סיבה זו?

תשובה לדבר: חוק הטוב להיטיב, זוהי תחילת הבריאה, זהו שורש הבריאה, כלומר, הוא נחקק בתחילת הבריאה, ומכוחו נבראה הבריאה.

חוק נקרא כן מלשון 'חקיקה', כך חקקה חכמתו יתברך שמו. זה נקרא בלשון הפסוק (במדבר יט ב): "זאת חֻקַּת הַתּוֹרָה", זוהי חקיקה שהקב"ה חקק. החקיקה הראשונה שהוא חקק מהי - חוק הטוב להיטיב. הוא טוב - שלם בכל מיני שלמויות, וזה היה קודם שנברא העולם, והוא חקק חקיקה שטוב - מטיב.

משעה שנחקקה חקיקה זו, מהי התולדה? שהוא בא להיטיב לנבראים, ולכן הוא בורא נבראים, על מנת שיהיה למי להיטיב.

אם כן, זהו השלב הראשון שגורם את כל סיבת הבריאה כולה - חוק הטוב להיטיב, זו חקיקת תחילת הבריאה.

הכח הראשון בנפשנו - להיטיב לבריות

על פי האמור, נבין נקודה ששייכת להמשך הדברים, אך נזכירה כאן על מנת לקרב את הדברים לליבנו.

כמו שנתבאר, חוק הטוב להיטיב, זוהי חקיקה שהוא חקק, ומחמת כן הוא ברא את כל הנבראים כולם. ונבין: אם זו כל הסיבה שהוא ברא אותנו, ממילא, השורש והתחלת ההויה שלנו מהיכן התחילה - מהרצון להיטיב. ולפיכך, הכח הראשון העמוק בנפש שלנו הוא - להיטיב לבריות, טוב ומטיב, זהו העומק של נפשנו.

להגדיר את סיבת שורש תחילת הבריאה, שהיא חוק הטוב להיטיב, ניתן לעשות זאת במהרה, כמו שעשינו כעת, זוהי הבנה שכלית שרובם ככולם יכולים להבינה היטב, אך עבודתינו היא להגיע לשם, להיות דבוקים בו יתברך שמו, והיכן שורש תחילת הדבוקות - חוק הטוב להיטיב, חקיקה זו שהוא חקק אינה נמצאת באספמיא, אלא זו תחילת ההויה של המציאות שלנו.

חוק הטוב להיטיב, זהו אינו חוק בעלמא, אלא זהו חוק מלשון חקיקה שנחקקה בנו. כאשר האדם רוצה לעשות דבר, ואחר עושהו, האם הרצון משפיע על התוצאה, או שהרצון הוא רצון בפני עצמו, והתוצאה היא בפני עצמה. בעולם הזה, הרצון משפיע, אך זה פחות ניכר. אצלו יתברך שמו, הרצון, החוק, זוהי חקיקת עצם מציאות הנבראים, זו תחילת החקיקה, תחילת הוויית כלל הבריאה כולה בכלל, ונפשנו בפרט, שמתחילה מעצם הרצון להיטיב, ולכן עבודתנו כל ימי חיינו היא להיטיב.

זה לא רק "מחייב" אותנו, אלא זו מציאותינו. אדם יכול לבוא ולטעון: "אני סוס", אבל הרי הוא לא סוס, אלא בן אדם, ובנמשל: חוק הטוב להיטיב זוהי המציאות שלנו, ואם האדם לא מכיר זאת, הוא מתכחש למציאותו, כמשל לאדם שכדי לשכוח מן המציאות הוא משתכר, בורח.

אמנם, אם זו המציאות שלנו, מה היא עבודתינו? תשובה לדבר: 'להיות מי שאנחנו'. שלושה דברים "מוציאין" את האדם מן העולם, הם מוציאים את האדם ממי שהוא, מהמציאות שלו. ולכן, תרי"ג מצוות, אשר שורשם הוא חוק הטוב להיטיב, הם אינם חיוב מ'בחוך' שצריך לקיימם, אלא זה להיות מי שאני בעצם.

אם כן, עומק מציאות תחילת סיבת הבריאה, שהיא איננה סיבה בעלמא, אלא עצם תחילת ההויה עצמה - זהו חוק הטוב להיטיב. זהו היסוד, זהו השורש, זו תחילת החקיקה שממנה נעשה הכל. ונחזור ונדגיש, כי לדברים הללו יש השלכה יסודית על כל מציאות החיים: זו עומק הויתנו, חוק הטוב - להיטיב.

תחילת הוית התורה - תורת חסד

נביא כעת את הדוגמא היסודית ביותר למה שנתבאר.

הדבר העיקרי שיש בעולם, זוהי התורה. על התורה נאמר (משלי כו לא): "תורת חסד על לשונה", ודורשת הגמרא (סוטה מט ע"ב), 'וכי יש תורה של חסד, ויש תורה שאינה של חסד, אלא, תורה ללמדה - זו היא תורה של חסד, שלא ללמדה - זו היא תורה שאינה של חסד'.

הרמב"ם בספר המצוות, כאשר הוא מונה את מצות תלמוד תורה (מצוה י"א), הוא מגדירה כך: 'המצוה הי"א היא שצונו ללמוד חכמת התורה, וללמדה, וזה הוא שנקרא תלמוד תורה'. והדברים צריכים ביאור, מדוע הרמב"ם מגדיר שמצות ת"ת היא ללמוד וגם

'ללמד', לכאורה בפשטות היה צריך להיות שמצות ת"ת היא 'ללמוד', וישנה גם מצוה נוספת - 'ללמד'.

ביאור הדבר: אין טוב אלא תורה, כמו שדורשת הגמרא (ברכות ה' ע"א) על הפסוק (משלי ד' ב'): "כִּי לָקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרַתִי אֶל תַּעֲזֹבוּ" והתורה הקדושה שהיא נקראת טוב, מחוק הטוב - להיטיב, ומי שדבק באמת בתורה, הוא אינו בבחינת "לך קראי לך שנאי" (פסחים סח ע"ב) בלבד, "שישו בני מעיי" (ב"מ פג ע"ב), אלא בבחינת ללמוד וללמד, "תורת חסד על לשונה", חוק הטוב - להיטיב, שזו הצורה הפנימית והאמיתית.

הדבר הראשון שנאצל ממנו יתברך שמו, זוהי התורה, ואם כן, בתורה מתגלה החקיקה של טוב הטוב - להיטיב. הגמרא במסכת סוטה (יד ע"א) דורשת, תורה תחילתה גמילות חסדים - שהקב"ה תפר בגדים לאדם וחוה, וסופה גמילות חסדים - שהקב"ה קבר את משה בגיא. ולענייננו הביאור הוא, תורה תחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים, מחמת שחוק הטוב להיטיב, זוהי תחילת החקיקה, זוהי תחילת ההויה של הכל שהיא תורה, וזו תחילת הויתנו.

תחילת הוית כנסת ישראל - מחוק הטוב להיטיב

בשלושת האבות הקדושים, האב הראשון הוא אברהם, אשר מידתו כידוע היא 'חסד', והוא תחילת ההויה של כנסת ישראל. ובאמת, מדוע תחילת ההויה של קומת ישראל מתחילה באברהם ולא ביצחק? תשובה לדבר: תחילת הוית הבריאה היא חוק הטוב להיטיב, ולכן גם קומתם של כנסת ישראל מתחילה מחוק הטוב להיטיב.

נמצא, שחוק הטוב להיטיב זו תחילת ההויה בחקיקה של רצונו יתברך שמו, וזו תחילת ההויה בתורה, תורה תחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים, לומד תורה ומלמדה לאחרים, וזו תחילת ההויה של קומת כנסת ישראל - אברהם אבינו.

מרכז יסוד החיים אצל יהודי אמיתי - הטבה

והפועל יוצא הוא, כיוון שזו תחילת ההויה של כל אחד מאיתנו, לא יתכן שאצל יהודי אמיתי נקודת חוק הטוב להיטיב היא לא מרכז יסוד החיים אצלו. הגילוי של ההויה הראשונה שהיא החקיקה של חוק הטוב להיטיב, צריכה להתגלות בנפשנו שלנו, איש כפי עבודתו.

אולם, כאן נדגיש, לא מדובר כאן על עשיית הטוב בפועל בלבד. יש את העשייה בפועל, ויש את הרצון להיטיב לזולתו. האדם יכול לעשות מעשה בפועל, אך ליבו כל עמו. ישנם אנשים שיש להם מפעלי חסד עצומים, אך כמעט הכל הוא לשם ולתפארת של עצמם. האדם יכול לעשות מעשה נתינה לשם כבוד, או מחמת מלומדה שכך הוא התרגל, או מחמת שהוא רוצה זכויות כדי לזכות ביום הדין, אך לא מצד חוק הטוב להיטיב.

האדם צריך לבדוק עמוק מאוד מאוד, מהי הסיבה שהוא רוצה להיטיב. האם מחמת חוק הטוב להיטיב, או מחמת הרבה סיבות אחרות שיכולות להיות בבריאה.

הטבה לבני ביתו - השלב הראשון בלבד

ואם יאמר האדם, הרי כל חיי הם נתינה, שהרי אני מיטיב לבני ביתי. תשובה לדבר: אין זה נכון, כי בהטבה לבני ביתו הוא מרגיש שהוא מטיב לעצמו, כמו שהוא מכניס דבר מכיס אחד - לכיס השני. וזהו כלשון הירושלמי הידוע, שכל ישראל הם בבחינת שני ידיים, אך על דרך כלל האדם לא מרגיש זאת ביחס לכל ישראל, אלא ביחס לבני ביתו. כמובן שזו מדרגה, שהרי יש אנשים שהם כל כך אנוכיים שגם לבני ביתם הם לא נותנים, אך זהו רק השלב הראשון, זו תחילת העבודה, ואוי לו למי שנשאר שם.

יש אנשים שכל המעשר כספים שלהם תמיד ניתן לבני משפחותיהם, אבא שלו חיתן ילדים, הוא נותן לו את המעשר, אח שלו עכשיו מחתן, הוא נותן לו, אחר כך אחיין שלו, וכן על זה הדרך, כל הנתינות הם סביבותיו בלבד. זה נקרא 'חסידה', שעושה חסד עם חברותיה בלבד, ועל זה אומרים רבותינו כידוע, שלכן היא חיה טמאה ולא טהורה. ואם תאמר, הרי ההלכה היא שעניי ביתך ועירך קודמים (ש"ע דנא ס"ג), תשובה לדבר: 'קודמים' כוונת הדבר שהם 'ראשונים', אך לאחר מכן יש את השלב הבא.

דע את תורתך - חיבור לתורה

פרק ח' - יסורין בתורה - במעשה ובמידות ובדיבור

היסורין בתורה מייסרים את האדם ומסירים את הרע מהאדם

זה לשון הגמרא במסכת ברכות (ה.), שלושה דברים נקנין ביסורין - תורה, ארץ ישראל, ועולם הבא. תורה שנאמר "אשרי הגבר אשר תיסרנו י-ה, ומתורתך תלמדנו". הרי שמכח היסורין האדם קונה את התורה, ואי אפשר לאדם לקנות את התורה בלי יסורין.

יסורין שורשו באותיות יסר, ובגמטריא יס"ר שקול ר"ע. בהבנה פשוטה, הסיבה הנצרכת לאדם לקבל יסורין כדי להגיע לתורה הוא מחמת שיש עליו מציאות של רע. הרע הוא מה שמונע את האדם מלידבק בתורה הקדושה. והיסורין מסירים את הרע. וזה עומק הסיבה שנצרכים יסורין להגיע לתורה - הם לא רק לייסר, אלא להסיר.

בקדושה נאמר אצל משה כשברח ממצרים והגיע למקום של מתן תורה, "וירא ה' כי סר משה לראות". לעולם האדם חייב לעבור מעבר של יסורים כדי להגיע לתורה. בלשון ברורה, בדרך רמז, י' סר, עשר פעמים הוי"ה עולה בגמטריא סר. מה שמונע את האדם מלידבק בתורה הקדושה - אלו הם כוחות הרע. היסורין באים לייסר ועל ידי כן להסיר את הרע. וזה ענינם של יסורין. וזה כהגדרה כללית למה האדם נצרך ליסורין על מנת שהאדם יעמול בתורה.

צריך להבין שזה לא רק כמו שתופסים בחיצוניות שהרע מונע את האדם מהתורה ועל מנת זה האדם נצרך ליסורין. אלא היסורין שבתורה הם עצם הקנין. כמו שבהמה נקנית במשיכה ועבד נקנית בהגבהה, מהו הקנין על התורה? על ידי יסורין. יש מ"ח דברים שהתורה נקנית בהם, זה לא רק שהאדם זוכה להידבק בתורה, אלא מכח היסורין עצמם הוא קונה, כי היסורים הם מעשה קנין כמו משיכה, הגבהה, מעות, יד, חצר, וכל סוגי הקנינים שיש.

וא"כ העמל יש בו יסורין מחמת שהאדם צריך לסלק את אותם חלקי רע. עכשיו ננסה להבין יותר בפרטות אילו יסורין מונחים בעסק התורה. איזה יסורין האדם צריך לעבור על מנת לקנות התורה?

הרי ארץ ישראל שנקנית ביסורין. הכניסה לארץ ישראל הייתה על ידי מלחמה, לכבוש ל"א מלכים, וגם היו יסורים בעצם ישיבת הארץ. אבל איזה יסורין האדם נצרך על מנת לקנות את התורה?

נתבונן עכשיו מה הם אותם חלקי היסורין. בודאי שהפרטים הם רבים, אבל ננסה להבין את שורשי הדבר.

יסורים בתורה - הסתירה בין גוף האדם לתורה

ידועים דברי חז"ל, אם בחוקותי תלכו - שתהיו עמלים בתורה. כלומר, מתייסרים לקנותה - זה נקרא עמל. כל עמל בא לסלק העלם, לסלק את הרע, הרי שעמל התורה הוא בעצם היסורים לקנות התורה. ולכן התורה נקנית על ידי עמל, והיסורים הם אבחנה אחת של עמל, והם אלו שעל ידם האדם קונה את התורה. וא"כ האדם קונה תורה הן מדין העמל והן מדין היסורים שבעמל.

מה הם היסורים שמונחים בעמל התורה? במוכן החיצוני, זה מחמת שהאדם יסודו מיסוד העפר, ונאמר "עפר אתה ואל עפר תשוב", ובצד הקלקול זה בקשת עצלות, ובצד הקדושה יסוד העפר הוא שורש המנוחה. ומצד כך היסורין בעמל התורה מצד הגוף הוא, כי הגוף מבקש מנוחה. "וירא מנוחה כי טוב, ויט שכמו מלסבול", וחז"ל אומרים על זה - זו עולה של תורה. כלומר בקשת מנוחה דקלקול שנקראת עצלות אלו הם היסורין שמייסרים את האדם כאשר הוא עמל, העצלות מייסרת אותו מלקנות את התורה. וכל זה מצד מדרגת גופו.

בלשון אחרת ודקה יותר, התורה נקראת תורה אור, והגוף נקרא חומר חשוך, ומצד כך הגוף אין לו תשוקה להתחבר לתורה. ראשית מונחת בו חלקי העצלות שהוא לא רוצה לעמול, התורה נקנית רק על ידי עמל אז העמל סותר את העצלות. וכאן מונח יסורים. אבל יתר על כן, עצם מדרגת הגוף חשוך סותרת למדרגת תורה אור, ולכן עסק התורה במדרגת גוף בהכרח שיש לו יסורים.

ולכן מי שלא רואה מאורות שבתורה, חלק היסורין שלו בתורה הוא יותר קטן. ומי שהתגלה אצלו אור התורה, הגוף מתנגד לאותו אור. ולכן יש מעלה מסוימת למי שעדיין אור התורה לא גלוי אצלו, כי במדה הזו הרי קל לו יותר לעסוק בתורה. וכן להיפוך, למי שמזכך את גופו, היסורין של עמל הגוף

שלו בתורה נחלשו. וכל זה מצד יסורין של העמל מצד הגוף.

יש הרבה לשונות חז"ל באותו סגנון, כגון "אין דברי תורה מתקיימים אלא במי שממית עצמו באהלו של תורה", "מי שמקיא חלב שינק משדי אמו", וכהגדרה כללית, כל לשונות אלו של חז"ל (על אף שבדקות יש חילוקים בין כל מאמרי חז"ל אלו), הם שהאדם צריך להחליש את כוחות הגוף. החלב שתינוק יונק משדי אמו זה האוכל הראשון שהאדם אוכל בעולם הזה. שורש החיבור שלו להאי עלמא, לחומר הגוף, מתחיל מחלב שינק משדי אמו. להקיא את חלב אמו הכוונה הוא לא רק להקיא את האוכל שינק מאמו אלא להקיא את כל אכילתו שאכל בעולם שהתחיל מהאכילה הראשונה שלו, להקיא כל אכילתו בהאי עלמא על ידי שהוא מקיא את כל השורש של אכילתו.

יש עוד עשרות ומאות דברי חז"ל שהם דוגמאות לדבר, אבל היסוד הכללי שכל דברי חז"ל הללו הוא שהגוף בהיותו גוף סותר לתורה. ומחמת כך יש צורך בעמל.

אבל יתר על כן, כל מה שהאדם חייב להתיישר על מנת לקנות את התורה הוא מחמת שהוא והתורה הם תרתי דסתרי. ההגדרה השורשית של יסורים היא - בכל שני דברים הסותרים זה את זה^א, החיבור ביניהם מוליד יסורים. דוגמא לדבר מהעולם הגשמי, אם יש לאדם פצע בגופו ושמים עליו מלח, הם סותרים אהדדי. בכל דבר שמונחת בו סתירה, מונח בו יסורים.

ולכן שאומרים שהאדם נצרך ליסורין לקנות את התורה, בלשון ברורה, כי הוא והתורה זהו תרתי דסתרי. ודאי שבשורש נשמות ישראל אין לך אחד שהוא דומה ושוה יותר מישראל ואורייתא שהם חד, כי בשורש, ישראל הם נקראים "תאומים" עם התורה, בשורש אין שם סתירה, אין שם יסורין. ולכן כשאנחנו מדברים על דברים סותרים אהדדי, זה רק מצד הרובדים הנמוכים יותר של הנפש ועל חלקי הגוף. שם חל היסורין בין האדם לתורה, כיון שהיסורין חלים רק במקום סתירה.

וא"כ האבחנה הראשונה של הסתירה בין הגוף לתורה הוא מצד העצלות של יסוד העפר, ואבחנה שניה של הסתירה בין גוף לתורה הוא מצד הגוף החשוך עצמו, ואבחנה שלישית של הסתירה הוא לא מצד הגוף בלבד אלא מצד הרובדים הנמוכים של הנפש.

^א (במאמר המוסגר, סותרים ויסורים הם מילים קרובות אהדדי).

בלבביפדיה עבודת ה' נדק

גדר הבדיקה של 'בדק הבית'

חלקים נפרדים ע"י פירוד ופיזור החלקים שזהו חורבנם, והתיקון הוא לחזור ולדבק את אותם חלקים בתוספת של חלקים נוספים שבאים להשלים את החסר.

וזוהו העומק של 'בדק הבית' שהיה בבית המקדש, שהרי בנין בית המקדש הוא מעין בנין העולם כמו שאומרים חז"ל "יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהם שמים וארץ" א וכשם שבכריאת העולם זה היה במהלך שבתחלה הקב"ה היה 'בורא עולמות ומחריבן' ולאחמ"כ הקב"ה חזר ותיקנם שבהבחנה מסוימת זה בגדר 'בדק הבית', מעין כך מתגלה גם בביהמ"ק וזהו בדק הבית שנמצא שם.

וכדוגמת הבדיקה הזו, ישנם בדיקות רבות מאד, והדוגמא הפשוטה - זה בדיקת חמץ, וכן יש את הבדיקה שבית דין בודקים את העדים כשהם באים להעיד וכעין זה עוד בדיקות שנמצאות לרוב בש"ס.

אבל מ"מ, זהו המהלך הראשון של בדיקה, בדיקה שהיא מחמת חורבן שמכח כך נצרך לחזור ולדבק את הדבר.

גדר בדיקה שעניינה לברר את הדקות

מהלך שני של בדיקה - זה מה שמונח בשורש בדק שהוא נוטריקון ב'-דק כלומר,

^א זה במשכן, וה"ה בבית המקדש כמו שאומרת הגמ' 'משכן איקרי מקדש ומקדש איקרי משכן'.

בדק - לשון של בדיקה כמו שנאמר בלשון הפסוק "בְּדַק הַבַּיִת" וכפי שמפרש הערוך ועוד ראשונים ש'בְּדַק' הוא מלשון של בדיקה וחיפוש דהיינו לחפש ולעיין היכן הבית טעון תיקון, כלומר יש את הבית שבשורש זה בית המקדש שכשהוא נבנה מתחילתו הוא בנוי באופן שיש אחדות בחלקיו, וכשיש פגם ובלאי שהבנין הולך ונפחת, ע"י כן חל בדבר נקודת פירוד ופיזור מסויימת כדוגמת סדק וכדו' שהוא היפך האחדות שהיתה בו מעיקרא.

ואז נעשה 'בְּדַק הַבַּיִת' שבדקים היכן הדבר נתפזר, והתיקון הוא כשהבְּדַק נהפך לְדַבֵּק כשמדביקים בחזרה את אותה נקודת פירוד.

זוהי א"כ המדרגה התחתונה המתגלה ב'בדק' מלשון 'בדק הבית' שזהו מקום שנעשה בו ליקוי וחסרון.

וכמו שמבואר בדברי רבותינו שדבר זה נעשה ע"י מה שכח הרע שולט בעולם ועי"כ הוא יוצר מציאות של חסרון ולפיכך נצרך לתקן את הדבר באופן שהופכים את ה'בדק' ל'דבק' שזה שורש מציאות התיקון

וכמובן השורש הגמור של הדבר הוא במה שאומרים חז"ל שקודם שנברא העולם היה הקב"ה בונה עולמות ומחריבן, ו'מחריבן' היינו שהעולמות הפכו להיות

לכן משעה שהוא מביא שתי שערות כלומר, הוא בתפיסה שהוא כבר יכול לעמוד על נקודת הדקות, זהו גדר המעבר מקטנות לגדלות ולכן בעומק זה האופן שבו הקטן נהיה גדול.

ומ"מ א"כ, המהלך הזה ב'בדק', הוא מהלך שונה מהמהלך הראשון שהוזכר, כי במהלך הראשון ה'בדק' הוא כשיש חורבן, פיזור וקלקול של הדבר ונצרך תיקון של 'בְּדָק הבית' ע"י דבק שמתקן את החסרון, ובמהלך השני ה'בדק' הוא למצוא את נקודת הדקות.

והיחוד הדברים - הרי כל דבר שנמצא כאן בעולם יש לו שורש עליון, והיחס ביניהם הוא שהשורש העליון הוא דק ביחס לדבר התחתון שהשתלשל ממנו שהוא נעשה עב וגס, ומצד כך, הבדיקה מצד השורש הפנימי שלה היא למצוא את השורש של הדבר כי הדבר בשורשו הוא דק.

עומק הגדר של חורבן - הרחבת הדבר מעבר לשיעור הראוי לו

הרחבה מעבר לשיעור הראוי [-לשונות הקרובים אהדדי בהיפוך אותיות -רחב - חרב], וכשהדבר מתרחב מעבר לשיעור הראוי לו, זה גורם שנעשה בו חורבן, וזה א"כ השורש של חורבן שכשדבר מתרחב מעבר לגבולות שלו זהו שורש חורבנו.

ובלשון אחרת והיינו הך, בראשית הבריאה נאמר "והארץ היתה תהו ובוהו וחושך על פני תהום ורוח אלקים מרחפת על פני המים" וזהו השורש של כל מקום

זוהי בדיקה בדקויות שבדבר, ובפרטות יותר זהו הב' פעמים דק דהיינו דק- דק שזהו דקדוק שבאים לדקדק בדבר, וכעין מה שאומרת הגמ' "הקב"ה מדקדק עם חסידיו כחוט השערה" ודייקא 'כחוט השערה' כי הוא הדבר הדק ביותר שישנו בקומת אדם, וכן לשון חז"ל "אין בין גיהנם לגן עדן אלא חוט השערה בלבד" וכן עוד לשונות בחז"ל שכשבאים לצייר דבר דק מגדירים אותו 'כחוט השערה'.

וא"כ, הבדיקה בעומק היא לבדוק את ה'חוט השערה', לבדוק את הדקות שבדבר, זה עומק נקודת הבדיקה במהלך הזה של הבדיקה.

ובעומק, זה ההבדל בין תפיסת גדול לתפיסת קטן ולכן הסימני גדלות הם משעה שהאדם מביא שתי שערות, והיינו משום שהתפיסה של קטן היא גסה ועבה משא"כ גדול התפיסה שלו היא דקה, וכיון ששיעור הדקות הגמורה הוא חוט השערה,

והרי שיש כאן ב'בדק' שני מהלכים שונים בתכלית השינוי - במהלך התחתון זה בדיקה של חורבן כמו שהוזכר - וזה הנקרא בלשון חז"ל חנינא בני די לו בקב חרובין" שקב חרובין זה מלשון חורבן כמו שמבואר בלשון רבותינו וזה מה שמונח ב'בדק' האותיות קב - קב-ד', זהו המהלך התחתון שבבדיקה שנמצאת במקום החורבן - ה'חרובין'.

ובעומק החורבן הוא מכח שנעשה

שהוא מתרחב מעבר לגבולותיו שלו. ובלשון אחרת והיינו הך - הרי כדברי חז"ל כידוע, העולם הוא שלישי ישוב, שלישי מדבר ושלישי ים, וכשחל בעולם הרחבה, ההרחבה היא מכיוון הים שמתרחב וממילא נעשה בעולם מציאות של חורבן, מ"מ א"כ, זוהי התפיסה של חורבן שהדבר נחרב ע"י שהוא מתרחב מעבר לגבולותיו.

ומ"מ א"כ, זה הצד התחתון של בדיקה שנתבאר שבא למנוע חורבן, כלומר - בודקים בכדי להפקיע את ההרחבה שע"י כן מפקיעים את החורבן, והתיקון הוא ע"י שחוזרים ומדבקים אותו בחזרה. והיינו שהדיבוק שבדבר הוא מניעת ההרחבה שבו.

אבל הצד העליון שב'בדק' הוא להיפך בדיוק - מחפשים את השורש הדק, ומצד כך בדק הוא בגימטריא קו שזהו ה'קו דק'. וא"כ, במהלך התחתון הבדיקה באה למנוע את ההרחבה שיצרה את החורבן ואילו במהלך העליון הבדיקה היא למצוא את נקודת הדקות דהיינו את השורש הרוחני שהוא דק, והרי שהם שתי בדיקות שהם דבר והיפוכו כמו שנתחדד.

ועולה א"כ שעיקר הבדיקה מהצד העליון היא בעצם לברר את השורש הדק של הדבר שזהו בחינת 'חוט השערה' כמו שנתבאר, וזה גדר הבדיקה המתגלה בעדים - שבודקים אותם ע"י הדקויות שבדבריהם וזהו א"כ, עומק בדיקתם.

שאינן בו קיום שהוא נקרא 'תוהו' כמו שדורשים על זה חז"ל "שאדם תוהה על שממון שבה", ומאותו לשון זה גם השורש של תהום שזהו מקום שכולו מלא מים שמצד כך אין שם אפשרות של קיום. ולכן כדוגמא, כשהקב"ה רצה להחריב את העולם, בתחילה בימי אנוש הוא הציף את שלישי העולם ולאחמ"כ במבול העולם כמעט כולו חזר למים.

ויתר על כן מה שהיה במעמד הר סיני שהקב"ה אמר לעם ישראל "אם מקבלים אתם את התורה מוטב, ואם לאו אחזיר את העולם כולו לתוהו ובוהו" - וזה מה שיהיה לעת"ל באלף השביעי שהקב"ה יחזיר את כל העולם כולו למים. - אלו הם א"כ דוגמאות של חורבן ע"י מה שהכל מלא במים.

וזוהי מדרגת יום שני דמעשה בראשית שהעולם היה אז כולו מים, ורק ביום שלישי דמעשה בראשית נאמר "יקוו המים אל מקום אחד ותראה היבשה" שיש מציאות של קיום.

ודייקא מקום היבשה נקרא 'חרבה' והיינו שזה 'חרבה' דתיקון במה שהוא מקום שהסתלקו ממנו המים, משא"כ מצד הקלקול, כשהמים ממלאים את הכל, ע"י כן הם מחריבים כל מציאות שקיימת.

ולפיכך, מה שנאמר בפסוק כמשל על התורה "ורחבה מני ים" כלומר - מונח כאן שהרחבות מתגלה בים, זה מאותו שורש שהחורבן הוא ע"י המים, - וכמו שנתבאר, זה גופא שורש החורבן של כל דבר ע"י מה

עומק הדקות המתגלה בבדיקת הסכין - משורש שחיטה

שהוא דק, - וזה העומק במה שהשחיטה היא ע"י סכין כי הסכין מבררת את הדקות של הדבר ובזה היא מעלה אותו ממדרגת בהמה למדרגת אכילת אדם במה שהיא מתירה אותו לאכילה.

והרי כידוע מדברי רבותינו אכילה היא נוטריקון אכל-י-ה שי-ה הוא הרי שורש הבריאה כמו שנאמר בקרא "כי בי-ה' צור עולמים", והרי שהשחיטה מעלה את הבעל-חי ממדרגת הנפילה שבבחינת 'נמשלו כבהמות נדמו' למדרגת אכילת אדם והרי שהיא מעלה אותו מעולם לעולם שזהו העלאה לדקות העליונה, ולכן השחיטה צריכה להיות בסכין שכל עניינו הוא דקות.

זה שורש ההיתר לאכול בעל-חי ע"י שחיטה וזהו עומק בדיקת הסכין שבאה לברר את כח הדקות שבסכין בכדי שהוא לא יפגום את הבהמה ויהפוך אותה לנבילה, אלא אדרבה, הוא יעלה אותה לדקות העליונה שבה וע"כ הוא יתיר אותה - וזה א"כ דוגמא לבדיקה העליונה שנתבארה.

ודוגמא נוספת בסוגיא בחולין בדף י"ז שמבואר שם כמה וכמה שיטות באיזה אופן בודקים את הסכין לשחיטה, והרי יסוד בדיקת הסכין היא בשביל לראות שאין בו פגימה אלא שהוא חלק ודק בכל אורכו, ואם יש בו פגימה הרי שהוא מאבד את הדקות שבו, - זה הגדר של בדיקת סכין שע"כ אפשר לשחוט בו ולהכשיר את הבעל-חי לאכילה, שע"י מה שבודקים מבררים את הדקות שקיימת בסכין.

וביתר דקות, לפי מה שהוזכר קודם לכן שכל דבר בשורשו הוא דק ובהתפשטותו למטה הוא נעשה עב וגס והבדיקה היא לגלות את השורש הדק שלו.

ולפי"ז, זהו הגדר של כל שחיטה בכלל ובפרט בשחיטה של קרבנות, שהרי הגדר של קרבן זה שהוא עולה על גבי המזבח ומשם הוא נקשר לשורשו.

וזהו בעומק הגדר של כל שחיטה שעניינה הוא העלאת הבעל-חי ממדרגת בהמה שאסורה לאכילת האדם למדרגה כזו שבה נעשה בה היתר לאכילת אדם, והיינו משום שאדם אינו יכול לאכול דבר שהוא עב וגס אלא הוא צריך לאכול דבר

עומק הבדיקת חמץ - משורש החמץ עצמו שנתרחב יותר מידי

פסחים "אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר", ובכללות הבדיקה היא בחורים ובסדקים שבכית מחמץ ובפרטות הדין בדיקה הוא בנר שאורו יפה לבדיקה

וכמו כן נעמיד דוגמא הפוכה ששייכת לבדיקה התחתונה שנתבארה - הדין של בדיקת חמץ כמו שמבואר במשנה בתחילת

^ב ויש בשי"ס עשרות דיני בדיקות שאפשר להביא כסדר כדוגמאות לדברים, ונזכיר רק עוד מעט.

והרי שהבדיקה של חמץ היא בדיקה מהצד התחתון של הבדיקה שבאים לבדוק שהדבר לא התרחב יותר מדאי.

ולכן דייקא בודקים בנר שאורו יפה לבדיקה בחורים ובסדקים כי חורים וסדקים הם המקום בבית שצריך שיהיה בו 'בדק הבית'ג, וזה עומק הבדיקת חמץ שבודקים בחורים ובסדקים, כלומר בודקים את החמץ שנתרחב ועי"כ הוא יוצר מקום שנצרך בו את תפיסת הבדיקה של 'בדק הבית' - ולכן מקום הבדיקה הוא דוקא בחורים ובסדקים שמצריכים 'בדק הבית' כמו שנתבאר, - וזה א"כ מצד עומק המהלך של הבדיקה התחתונה.

ומ"מ א"כ, אלו הם שני מהלכי הבדיקה, הבדיקה העליונה בבחינה של דקות מדין שורשו העליון של הדבר והבדיקה התחתונה שהיא המתגלה מהצד התחתון בבחינת בדק הבית שלא יהא בו הרחבה מעבר לגבולותיו.

^ג וכמובן בחור יש חור שמכוון מעיקרא משעת בנין הבית שיהיה שם חור, ויש חור שנעשה ממילא, אבל סדקים ביסודם הוא מקום שמצריך בדק הבית - אין לך גדר של בדק הבית יותר גמור מאשר בית שנעשה בו סדק, - והסדק לעצמו נקרא סדק מלשון ס-ד כלומר הוא איבד את הדקות שלו כי כל דבר שנסדק, הוא מתרחב.

הזו שנעשית בחורים ובסדקים.

והרי כידוע עד מאד, המצה היא דבר מצומצם ולכן היא נקראת מצה שיש את המ'-צ' שבצמצום, כלומר - היא דבר דק כמו שנראה לעין שזוהי מציאות המצה, ולעומת כך החמץ שיש בו שאור, הוא תופח ועולה מעבר לגבולות עצם הדבר, והיינו שהוא מתרחב מעבר לגבולות הראויים לו.

וזוהו יסוד הדין של בדיקת חמץ שהרי כמו שכבר נתבאר במקומות רבים הדקדוק שיש כאן במשנה - מדוע כתוב 'בודקין את החמץ' הרי לכאן מצות הבדיקה בליל י"ד היא שבודקים את הבית אם יש בו חמץ ולא שבודקין את החמץ כלומר את הדבר האם הוא החמיץ.

אבל ביאור הדבר הוא - כמו שנתבאר במהלך התחתון של הבדיקה, שיסוד הבדיקה היא לבדוק את הגבולות של הדבר אם הוא לא התרחב מעבר לגבולות שלו, וזה גופא הפנימיות של בדיקת חמץ, כיון שכל ההגדרה של חמץ זה במה שהוא תופח מעבר לגבולותיו - עד המדרגה הגמורה של חמץ שזוהו שאור שיש בו כדי להתפיח עיסות אחרות ולהופכם לחמץ.

גדר בדיקת הסכין לאור החמה - בדיקה מכח הדקות שבאור

אותו לאור השמש, וגדר הדבר, כמו שברור - יש את השורש של האור העליון שממנו מתפשטת ההארה ויורדת למטה, ומצד כך, השמש היא השורש ולכן בה נעשית הבדיקה שע"כ זהו בדיקה מכח השורש

ולענין בדיקת הסכין שהוזכרה, שזה בדיקה מצד מהלכי הדקות כפי שנתבאר, הגמ' בחולין שם מביאה כמה וכמה שמועות באיזה אופן בודקים את הסכין, ובלשון אחד אומרת הגמ' שם שבודקים

עד מאד שאין במציאות דבר יותר דק מהארת האור, - וכל דבר שהוא עבה יותר היינו בעומק אור שנעשה בו עיבוי - אלו הם יסודות בהירים מאד בדברי רבותינו ובפרט בדברי הרמח"ל, שכל דבר שאנחנו רואים אותו במציאות, בעצם אין שורשו אלא אור ורק שבאור הזה נעשה עיבוי ולכן כל דבר נראה כפי שהוא נראה.

והרי שכשבודקים דבר לאור השמש, ביאור הדבר הוא שבודקים אותו בשורשו בדקות העליונה שלו ולכן הבדיקה שבודקים אותו זהו בשורש שהוא האור העליון.

עומק בדיקת הסכין בשפתיים - מכח השורש הדק שבדיבור שמונח

והיינו שכל חפץ שאנחנו רואים בגשמיות, הוא נקרא דבר משום שהשורש הדק שלו הוא הדיבור, רק שהדיבור שבו הוא נעלם ונסתר, הוא באיתכסיא אבל בפנימיותו אינו אלא דבר ה'.

וזוהי הבחינה של מה שנאמר בקרא "כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם" וכמו שנתבאר כבר במקומות רבים שרבותינו אומרים שזהו "מוצא פי ה'" שנמצא בתוך המאכל עצמו ולא "מוצא פי ה'" שנמצא חוצה לדבר, כלומר שכאשר האדם אוכל מאכל, הגוף ניזון מהחומר שבאוכל אבל הנשמה ניזונית מהדבר ה' שגנוז במאכל.

ומ"מ א"כ, זה ההגדרה שבדיקת הסכין היא בשפתיים, כלומר, הוא בודק אותו

בדבר לכן הדבר קיים ושמו הוא חפץ.

ששם הוא מקום הדקות כמו שנתבאר, שכיון שהבדיקה כאן היא מצד מהלכי הדקות שבבדיקה לכן הבדיקה נעשית בדקות שמתגלה במקום העליון.

כלומר - הרי שורש כל הבריאה בעומק זהו האור שהדבר הראשון שנאמר בו לשון של 'ויאמר' הוא האור - 'ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור'^ד, והיינו שהאור הוא הדבר הדק ביותר שיש בבריאה וכידוע ^ד ולענין אם זה מאמר ראשון מעשרה מאמרות, זה תלוי בלשונות חז"ל, שלפי גמ' דידן "בראשית נמי מאמר הוא", וא"כ "ויהי אור" זה מאמר שני, אבל במקומות אחרים בחז"ל מבואר שהמאמר הראשון זה "יהי אור".

וללשון נוספת שם בגמ' בחולין בשם מ"ד אחר שהוא היה בודק את הסכין בשפתיים שלו, וכמובן - "מות וחיים ביד הלשון", יש כח של חיים ויש כח של מות ושורש גניזתם הוא 'ביד הלשון', - והרי בכללות הפה מתחלק לגרון חך שיניים לשון ושפתיים, ולפי"ז הבדיקה בשפתיים עניינה בדיקה בדקות שמונחת בכח הדיבור.

שהרי כל דבר ודבר שקיים בבריאה, קיומו הוא במאמר ה' - "בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם" וכידוע שמכח כך, כל חפץ וחפץ שנמצא כאן בעולם הוא נקרא 'דבר' משום שהוא נברא בדבר ה'ה,

^ה וכמו"כ הוא נקרא חפץ מלשון רצון כיון שהוא קיים ברצונו ית"ש - הוא נברא ברצונו ית"ש והוא קיים כל הזמן ברצונו ית"ש בבחינת מה שמוזכר בש"ס "רוצה בקיומו" שכיון שה' חפץ

דקים כקרניים [-קרני השמש, קרני חגבים וכדו'], משא"כ החומר עצמו שנעשה עב וגס.

והרי שיש את מה שהדיבור הוא למעלה מן החומר אבל יתר על כן, יש את מה שהדיבור הוא אותיות שכל יסודם של אותיות הם קוים דקים שיוצרים אותיות וזה שורש גדר הדבר שהבדיקה נעשית בשפתיים.

שורש הדקות המתגלה בתגים - ב'כתרי אותיות'

בצורת התגים.

ונמצא שבעומק הדק, הבדיקה אינה רק למצוא את שורש הדיבור שבאותיות שנמצא בכל דבר אלא זה לבדוק ולמצוא את נקודת שורש האותיות שזהו התגים שנמצאים על גביהם שנקראים 'כתרי אותיות', ולכן באותיות 'בדק-חיה' שיש בהם תג של זיון אחד, זה השורש למצוא בבדיקה את הדקות של החיות שגנוזה במציאות שלמעלה מהאותיות, ב'כתרי אותיות' - זהו הגדר של האותיות 'בדק-חיה'.

ועולה א"כ שהדיבור הוא השורש הרוחני של הדבר ומצד כך האותיות עצמם הם דקות, ויתר על כן הדקות נמצאת בזיונים שהם הכתרים שמעל האותיות - וזה עומק שורש נקודת הבדיקה למצוא את הכתרי אותיות שנמצאים על האותיות ומהצד העליון זה 'אוכ"ל-מספר"ת'

בשורש מהיכן הוא נעשה מפנימיותו ששם הוא נעשה מכח מציאות של דיבור, והרי שהדיבור הוא השורש הדק של החפץ שנמצא לפנינו, - החפץ שנמצא לפנינו הוא חומר עב וגס והשורש העליון שלו אלו הם האותיות של הדיבור, - בהגדרה כוללת מאד היינו משום שהדיבור הוא רוחני ביחס למעשה של החומר כמובן, ובהגדרה דקה יותר - הדיבור יסודו אותיות וההגדרה של אותיות היא - קוים כלומר דברים

ובהגדרה יותר דקה ביחס הזה שהבדיקה היא משורש האותיות - הרי באותיות שכותבים בספר תורה ישנם שלושה סוגי אותיות ביחס לדיני התגים שיש באותיות, יש את האותיות שלא צריכים תגים דהיינו אותיות 'אוכ"ל' - מספר"ת' ויש אותיות שצריכים רק תג עם זיון אחד דהיינו האותיות בד"ק-חיה, ויש את האותיות שעטנ"ז ג"ץ צריכים ג' זיונים (ועיין עץ חיים ש"ח פ"ו מ"ת) והרי שהאותיות שבשורש 'בדק' הם מהאותיות שיש בהם תג עם זיון אחד, ומתגלה א"כ שיש באותיות הללו תג שעולה למעלה שנמצא ע"ג האות שהוא שורש מציאות האות.

וזוהי עומק הבדיקה - לא רק בבדיקה באותיות עצמם כשורש של כל דבר אלא לבדוק גם את התגים שנמצאים מעל האותיות שהם שורש האותיות, והרי ביחס לאותיות עצמם, זיוני התגים הללו הם דקים אף יותר מהאות עצמה כפי שניכר

וגם יותר כך העקב מרגיש אותו, ומכח כך, במצוות קלות האדם דש אותם בעקביו.

ולכן דייקא רבי עקיבא היה דורש כתרי אותיות - עקב-א'ו - כלומר שהוא מעלה את העקב לשורש עליון שזה הא', ובדקות - היפך הדרגה התחתונה של העקב שהוא 'לא חלי ולא מרגיש' שמכח כך יש מצוות שאדם דש בעקביו, היפך כך מתגלה ברבי עקיבא המציאות העליונה של 'דורש כתרי אותיות' שבזה הוא עולה לדקות העליונה וכל עסקו הוא באופן של בדיקה מצד המדרגה העליונה שבה בודקים את הדקות.

¹ זה תלוי בשיטות אם כותבים עקיבא או עקיבה שזה מחלוקת בדברי רבותינו כידוע, אבל עכ"פ לפי חלק מן השיטות 'עקיבא נכתב בא'.

שזהו כח של אכילה וסיפור - דיבור והיינו משום שבאכילה גופא מונח אכילה של פנימיות המאכל שזהו הדיבור כמו שהוזכר.

אבל למטה מכך זה ה'בדק-חיה' ששם מתגלה השורש היותר דק במה שנמצא למעלה מהאותיות עצמם, בכתרי אותיות שמתגלה במה שיש בהם תג אחד דק, ועי"ז הוכשר המאכל לפה, ועולה למדרגת אוכל מספרת.

והרי המקום העבה ביותר שיש בקומת אדם זהו העקב וכידוע עד מאד מדברי חז"ל על הפסוק "והיה עקב תשמעון - אלו הם מצוות שאדם דש בעקביו" והיינו משום שהעקב הוא מקום בבחינת 'לא חלי ולא מרגיש' ולכן, ככל שהדבר דק יותר העקב פחות מרגיש אותו, וככל שהדבר עב

עומק ה'בדק הבית' שבביהמ"ק - הגילוי שם מונח שורש הדיבור - דבר ה' שבכל דבר

התחתונה הבדק הבית בא למנוע את ההרחבה, אבל בעומק הבדק הבית בא לגלות את השורש של הבית שאין בו מציאות של חורבן.

כלומר - מהצד התחתון של בדק הבית, הבדיקה באה לתקן את ההרחבה, את החורבן שנעשה ע"י הסדק [=סוד-דק] שהדבר נעשה עב וגם ולהחזיר את הבית לגבולות שלו ובכך לתקנו, אבל מהצד העליון בחינת הבדק הבית היא לגלות את השורש הפנימי של הבית עצמו, וכמו

ובעומק לפי"ז, ביחס למה שנתבאר בראשית הדברים - הרי הוזכר בפתיחת הדברים ששורש 'בדק' שנאמר בלישנא דקרא הוא ביחס ל'בדק הבית' שזהו מקום שיש בו חורים וסדקים שעל ידם נעשה הרחבה בבחינת חורבן, וזהו 'בדק הבית' בדיקה בכדי לבטל את נקודת ההרחבה - חורבן של הבית.

אבל יתר על כן, בעומק יש שורש יותר עליון לבדק הבית עצמו, - בתפיסה ² אלא שיש בית בחורבנו שזה חורבן גמור ויש חורבן פורתא כשיש חורים וסדקים בבית.

בחינה של בנין.

ולכן נאמר על תלמידי חכמים שהם "עוסקים בבנינו של עולם" כי הם עוסקים בבנין האותיות שהם בבחינת אבנים שבונים בהם דברי תורה, שזה עומק נקודת הבנין. ועיקר הגילוי שפנימיות הבנין הוא בבנין של אותיות מתגלה בפנימיות בנין בית המקדש - "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים".

וע"ז נאמר בעומק "בחכמה יבנה בית", ואצל בצלאלט נאמר במשכן "ואמלא אותו בחכמה בתבונה ובדעת ובכל מלאכה" והרי ששם עיקר מציאות הגילוי של הדיבור עצמו, שזה עומק מה שאומרים חז"ל "יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהם שמים וארץ" - מודגש כאן מאד ה'אותיות' כי הוא עשה את המשכן מכח האותיות, וכיון ש'משכן איקרי מקדש ומקדש איקרי משכן', א"כ ה"ה בבית המקדש כבמשכן, עיקר הגילוי הוא "אותיות שנבראו בהם שמים וארץ".

והמשכן הרי הוקם לבסוף ע"י משה

שברור ופשוט - הרי לחד מ"ד ביומא לומדים מהפסוק "מציון מכלל יופי - מציון הושתת העולם" כלומר, מה שמתגלה "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים" זהו משום שעיקר הגילוי של כל חפץ שנקרא דבר מלשון דיבור, זה מתגלה בבית המקדש עצמו כמו שברור לכל בר-דעת, שהוא המקום שהושתת העולם.

ושם הוא המקום שיוצא ה'דבר ה' שעליו נאמר 'בדבר ה' שמים נעשו' כי הרי עיקר הגילוי של השמים מתגלה בביהמ"ק ששם הוא שער השמים - "מקום שתפילות עולות משם", וברור ופשוט א"כ, שעיקר מקום הגילוי של ה'בדבר ה' שמים נעשו' מתגלה במקום בית המקדש.

וביהמ"ק הוא גם שורש ההנהגה בבחינת ה'דָּבָר אחד לדור' שהרי שם יושבת לשכת הגזית שממנה יוצאת הוראה לישראל שהרי כל ישראל כפופים להוראת לשכת הגזיתח שעיקר מקומה הוא בביהמ"ק, והרי שמקום ביהמ"ק שהוא מקום ההוראה הוא שורש מקום הדיבור - דבר ה' שיצא מירושלים - ברור ופשוט.

והרי שפנימיות בנין האבנים של ביהמ"ק היא לא האבנים כפשוטו אלא האותיות שנקראים אבנים כידוע עד מאד לשון חז"ל - "שתי אותיות בונות שתי בתים" והרי שהאותיות נקראת אבנים, וכבר נתבאר בכמה מקומות מיסוד דברי רבותינו שהסיבה שדיני כותב בשבת נכתבו בפרק הבונה היא מחמת שהאותיות נקראות אבנים בלשון חז"ל וכתבת אותיות היא ^ח שזה מבואר הרי בכל הסוגיא בהוריות גברי האיסור לא לשמוע להוראות של בי"ד הגדול.

^ט ובהרחבה יותר אצל כל אלו שעסקו במלאכת המשכן.

עצמו לא היה יכול להקים אתו והוא הצליח להקימו רק ע"י סיוע של הקב"ה כלומר שההקמה היתה ע"י הבחינה של ה'כתרי אותיות' שהם התגים שהם הכתרים - שורש האותיות.

שהוא ה'דָּבָר אחד לדור' ולכן הוא השורש של מציאות הקמת המשכן שמשם השתלשל הקמת ביהמ"ק.

והרי שפנימיות המקדש אינה אלא מציאות של אותיות.

ובעומק, הרי כדברי חז"ל, משה מצד

גילוי האותיות שבארון וגילוי ה'כתרי אותיות' שבארון

גם המדרגה העליונה של ה'כתרי אותיות' שנמצאים על האותיות שהם בהבחנה של 'כתר תורה'.

זה מה שמתגלה במקום הפנימי שבבית המקדש, בבית קדשי הקדשים שהוא מקום הארון, והרי שמתגלה בו השורש העליון של הבדיקה שבבחינת הזיונים העליונים שנמצאים בתגים של ה'בדק-חיה' - זה האור הפנימי של ביהמ"ק.

וכמו שנתבאר, יש בביהמ"ק את הקרבנות שמהצד העליון זה ה'אוכ"ל- מספר"ת' והמצד התחתון זה 'בדק-חיה' שזוהי בדיקת הסכין הנבדק לאור השמש או ע"י השפתיים כמו שנתבאר לעיל מהות שתי המדרגות הללו.

וזה השורש של "כתר תורה עולה על כולם" שבבית המקדש זה מתגלה במקום הארון שעל גביו יש את הזר ואת הכפורת והכרובים, והרי ששם הוא עומק הגילוי של ה'כתרי אותיות' כי הלוחות ושברי לוחות נמצאים בתוך הארון הם בבחינת האותיות ומה שבצורת הארון יש על גביו כפורת וכו' וכן זר שהוא כתר, זה בחינת ה'כתרי אותיות', ה'כתר תורה'.

והלוחות והשברי לוחות עצמם - מדין השברי לוחות שבארון, הבדיקה המתגלה היא בבחינת 'בדק הבית' ומדין הלוחות השלימות שנמצאים שם, זה לא 'בדק' מהצד התחתון של בדק הבית כי הרי אין שם שבר, אלא זה ה'בדק' העליון שמתגלה באותיות שבלוחות ושם מתגלה

גילוי הבדיקה בביהמ"ק מכה מדרגת ה'אורו של עולם' שבו

הדברים מהעביות והגסות למציאות הדקות, ולכן מעלים אותו ממדרגת החומר למדרגת הדיבור, וממדרגת הדיבור למדרגת התגים שעל גבי האותיות, ולא רק לבחינת הג' תגים של השטענ"ז ג"ץ' אלא לתג האחד שב'בדק-חיה', ולא רק לבחינת

אבל העומק של בית המקדש זה במה שהוא נקרא 'אורו של עולם' ומצד כך כל העבודה של ביהמ"ק היתה 'להעלות' - להחזיר את הכל לאור שזהו השורש הדק ביותר שיש בעולם שזהו אורו יתברך שמו זוהי כל עבודת ביהמ"ק להעלות את

יותר, גם כל ביהמ"ק נקרא 'אורו של עולם' והרי שכל עבודת הבדיקה היא להעלות את הדבר למדרגה של אור. ובהבחנה זו, כל עבודת האדם היא לגלות את הדקות כמו שהיא מתגלה בעבודת בית המקדש.

התג אחד של בד"ק חי"ה, אלא לבחינת האוכל מספרת שלא צריכים תגין.

אבל יתר על כן, מעלים אותו למדרגה היותר עליונה שזה עומק הגילוי של הארון כמו שנתבאר כבר במקומות רבים מאד שארון זה אותיות אור-נ', מכח שזה הכלי הפנימי של ביהמ"ק, מכח כך בהרחבה

תפיסת בדיקה מדין חמה ותפיסת בדיקה מדין לבנה

מה שבודקים את העדים 'הכזה ראית או כזה ראית' זה לא מצד 'סיהרא באשלימותא' כשהלבנה מאירה בט"ו בחודש כיון שאז אינו זמן קבלת העדים כלל כמובן, אלא דייקא זמן ביאת העדים הוא בזמן מולד הלבנה שהוא לערך בזמן ראש חודש או מעט קודם לכן והרי שאז הם באים לברר היאך היה מראה הלבנה שאז הוא הזמן שהלבנה בחסרונה ובדקותה, אבל זוהי דקות שמגיעה מהצד התחתון מכח פגם הלבנה, והרי שזהו דקות שמצריכה 'בדק הבית' שזה ע"י השלמת הלבנה, שזה מה שיתקיים לעתיד לבוא כמו שנאמר בקרא "והיה אור הלבנה כאור החמה".

אבל התפיסה העליונה של הבדיקה כמו שהובא לעיל ללשון אחד בגמ' בחולין דף י"ז שבודקים את הסכין לאור השמש והרי שזוהי בדיקה העליונה שהיא לפי האור העליון.

והרי שכאן מונח שני השורשים של שתי

נתבונן להבין ברור - הרי כמו שהוזכר לעיל, אחת מהבדיקות שמוזכר בש"ס זוהי הבדיקה שבודקים את העדים בכלל בכל עדות, ובפרטות יש את הבדיקה שבודקים את העדים בקידוש הלבנה כמבואר בכל הסוגיא בראש השנה שלרבן גמליאל היה דמות צורות של לבנה בעלייה, ובהם הוא היה בודק כל עד ושואלו - הכזה ראית או כזה ראית וכו', והרי בזמן שבאים לקדש את הלבנה, זהו זמן שהלבנה היתה נעלמת ובזמן הזה הוא תחילת גילוייה שזה הוא זמן מולד הלבנה כשהיא בקטנותה.

כלומר - בתחילה נאמר בקרא במעשה בראשית 'שני המאורות הגדולים' שבזמן ההוא הם היו שווים, אבל אחרי פגם הלבנה נאמר "את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה" שהלבנה כבר נמצאת בחסרונה ומכח כך יש מועד למאור הקטן שזהו ראש חודש כדברי הגמ' הידועים "אמר הקב"ה הביאו עלי כפרה על שמיעטתי את הירח".

ועולה א"כ, שישנם שתי תפיסות של בדיקה, תפיסה של בדיקה מדין חמה ותפיסה של בדיקה מדין לבנה, מדין לבנה

⁷ ולכן כמו שהובא לעיל היו לו לרי"ג דמות צורות לבנה בעליה - דייקא בעליה, כיון שרי"ג בא להעלות את הבדיקה של העדים הללו מהבדיקה התחתונה לבדיקה העליונה.

ישראל אותיות לי-ראש, זה מדרגת החמה וכמו שהוזכר, מדין העקב שזהו מדרגת רבי עקיבא זה מדרגת הלבנה - וזהו 'עקב הקטן' על שם 'המאור הקטן' בבחינת עקב אבל מדין מדרגת ישראל זוהי המדרגה המבוארת בחז"ל שמדרגת משה ויעקב - חדא מדרגה היא, ומצד כך נאמר על יעקב שזרחה לו השמש והוא נתרפא בפניאל כמו שנאמר בקרא לאחר המאבק של יעקב עם שרו של עשיו.

והרי שהצד התחתון שביעקב הוא בבחינת הלבנה, ומהצד העליון שהוא בבחינת ישראל, הוא בבחינת החמה. י"א [א"ה, לכאוי המכוון למאמר חז"ל פני משה כפני חמה].

תפיסות הבדיקה, בדיקה תחתונה ששורשה בבדיקה של מראה הלבנה, ובדיקה עליונה שבדקים לאור החמה, וכמו שנתבאר שאור החמה הוא האור השלם ולעומת כך אור הלבנה הוא האור החסר.

ומצד מדרגת הלבנה שזוהי מדרגת ישראל שמונים למאור הקטן - זוהי כל עבודתינו השתא, עבודה של 'בדק הבית' ומצד כך הקב"ה ניחם את הלבנה שעל שמה, גם צדיקים יקראו 'קטן' - ולכן גם יעקב יקרא "יעקב הקטן" ועוד צדיקים כמו שאומרת הגמ'.

כלומר - זה מהצד התחתון שהוא נקרא יעקב, אבל מהצד העליון שהוא נקרא

הגילוי העליון של הבדיקה שיתגלה לעת"ל ב'והיה אור הלבנה כאור החמה'

והסדקים, כלומר, גם את כל החסרונות, אבל כשיתקיים 'את שני מאורות הגדולים' בקיום הנבואה של 'והיה אור הלבנה כאור החמה', אז, בכל העליות שיתקיימו בבחינת "ילכו מחיל אל חיל" כמו שאומרת הגמ' "תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעוה"ז ולא בעוה"ב" - כל הבדיקות שיהיו אז, יהיו להשיג לעולם את הדקות היותר עליונה והיותר עליונה.

עד הגילוי של הדקות העליונה שהיא השורש של כל פרט ופרט בבריאה באורו יתברך - אור שאין לו סוף שהוא הדק ביותר, אורו יתברך שמו.

אבל כשיתגלה לעתיד לבא "את שני המאורות הגדולים" - אז מאיר שגם המדרגה של 'בדק הבית' איננה בדיקה שבאה לתקן את החורים ואת הסדקים בבחינת חסרון הלבנה [-שבתיתב חסרון עצמה מונח האותיות חור], אלא מתגלה המדרגה העליונה שהבדיקה כולה היא בדיקה לאור השמש - אבל גם לאור הלבנה שאז היא תהיה 'חד' עם אור השמש - שזהו העומק של 'שני המאורות הגדולים' שיתגלה לעת"ל.

והרי שבעלמא דידן, יש לנו גם את העבודה התחתונה לבדוק את החורים

סוגיות במחשבה

אברהם

מחשבה

סוגיות במחשבה

אברהם

בלבביפדיה מחשבה

גדי

מילון ערכים בארמית

אדק

ב"ב, לז, ע"ב - וה' ברך את אברהם בכל, מאי בכל, ר"מ אומר שלא היתה לו בת, ר' יהודה אומר שהיתה לו בת, אחרים אומרים בת היתה לו ובכל שמה. ולהלן (יז, ע"א) שלשה הטעימן הקב"ה בעוה"ז מעין עוה"ב, ואלו הן אברהם יצחק ויעקב, אברהם דכתיב ביה "בכל".

וביאר המהרש"א על אתר וז"ל, בכל שמה - כי כשמה כן הוא, כדאמרינן לעיל, רביה באה לעולם, ויותר מתרבה העולם בנקבות, מהזכרים, דזכר אחד יוכל לישא כמה נקבות, עכ"ל.

וכתב בספר הגימטריות (ענינים שונים, סימן צד וז"ל, ובא"ת ב"ש, בכל בגימט' בת, עכ"ל, עיי"ש. והיינו שמכח הארת א"ת ב"ש זכה לבת. והיינו שזכה לבת, לאות ת' המתחלפת באות א', והיינו שזכה לכל, מראשית ועד אחרית. וי"א שזכה לבן וי"א לבת, והיינו כללותם יחד, ודו"ק. ועיין פענח רזא (חיי שרה). ובמהר"ל על אתר ביאר וז"ל, בכל שמה - כלומר שכל ענין הברכה של הבת שיהיה לאברהם כל הברכות, שהרי לא חסר דבר כאשר היה לו בת, עכ"ל.

ובבת עין (חיי שרה) כתב וז"ל, ופי' הגמרא בת היתה

לו, כי הנה מדה נקראת בת, כמ"ש אלפים בת יכיל, היינו אברהם אבינו ע"ה, היה לו מדה טובה בזה, היינו ענוה אמיתית אשר בכל שמה, היינו שכל המדות נכלל בזה המדת ענוה אמיתית, עכ"ל. והיינו כמ"ש לחד מ"ד בע"ז (כ, ע"ב) ענוה גדולה מכולם, והיינו שכוללת את כולם, ודו"ק.

ו**כתב ר' צדוק** (פרי צדיק, ויקרא, אות ד) וז"ל, וה' ברך את אברהם בכל - בת היתה לאברהם אבינו בכל שמה, בת יהבא לאברהם (זוהר, ח"א, ריש, ע"א), והיינו שאז הבטיח לו שיצא ממנו כללא דכנסת ישראל, עכ"ל. והיינו שזכה לכח "הכלל". ושורש הכנס"י בתורה. ולכך אמרו (זוהר, כי תצא, רעו, ע"ב) בת היתה לו לאברהם ובכל שמה, ובה קיים כל אוריתא כולה, ואפילו עירובי תבשילין. ועיין תיקונים (זהר חדש, צא, ע"א) שהוא בבחינת "בת עין".

ו**יתר על כן שורשה בשמו ית'**, וכמ"ש בספר הבהיר (אות עח) וז"ל, ומהיכן היתה בת לאברהם, דכתיב, וה' ברך את אברהם בכל, וכתיב (ישעיה, מג, ז) כל הנקרא בשמי וגו', ההיא ברכה היתה בתו, עכ"ל.

ו**כתב הרמב"ן** (חיי שרה, כד, א) וז"ל, שיש לו לקב"ה מדה תקרא "כל", מפני שהיא "יסוד" הכל, ובה נאמר (ישעיה, מד, כד) אנכי עושה "כל", והוא שנאמר (קהלת ה, ח) ויתרון ארץ בכל הוא, וכו', והיא המדה השמינית מי"ג מדות, ומדה אחרת תקרא "בת", נאצלת ממנה, ובה הוא מנהיג את הכל וכו', והיא נקראת "כלה" בספר שה"ש, בעבור שהיא כלולה מן הכל, והיא שחכמים מכנים שמה כנסת ישראל במקומות רבים, בעבור שהיא כונסת הכל, והמדה הזאת היתה לאברהם כבת, כי הוא איש החסד ומתנהג וכו', עיי"ש בהרחבה.

לפי סדר הפרשיות,
יש לשלוח בקשה
לכתובת:
bilvavi231@gmail.com

לקבלת העלון השבועי
בדוא"ל
פרשה-שו"ת-עבודה
מחשבה-קבלה

בלבביפדיה מחשבה - גדי

שני גדיי עיזים במדרגת יצחק ורבקה

ינק חלב דקלקול, כלומר הוא לקח את החלב וקילקל אותו.

אבל מצד היחס של יצחק לשני גדיי העיזים, יצחק רצה לברך תחילה את עשיו ולבסוף הוא מברך את יעקב, אבל הוא לא מונע ברכה מעשיו אלא הוא מברך גם את יעקב וגם את עשיו, כהו עיניו מראות כמו שאומרים חז"ל, שבעיניו של יצחק הן יעקב צדיק והן עשיו צדיק. במדרגה הזו זה באמת שני גדיי עיזים טובים, ככה הוא רואה את זה שזה שני גדיי עיזים טובים, וביחס הזה מתגלה שעשיו ויעקב במדרגתו של יצחק הם באמת שני גדיי עיזים טובים. וא"כ לפי ערכו של יצחק מדרגת הגדי היא שהם שני גדיי עיזים טובים, אז מתגלה מדרגת התיקון שיצחק בא לברך את עשיו. ביצחק לא מתגלה היחס דקלקול של מדרגת לא תבשל גדי בחלב אמו לאיסור אכילה, אלא מתגלה מדין מדרגתו של יצחק כמו שהוזכר שבפועל יעקב הביא את הגדי, הוא נותן לו לאכול את אותו גדי עיזים, ובעומק הוא מעלה אותו למדרגת הראש, היפך איסור האכילה הוא נותן לו לאכול, ומכוח כך מתגלה

במדרגה של יעקב ביחס לרבקה יש את שני השעירים שהוזכר שהם כנגד יעקב ועשיו. ביחס לרבקה היחס של שני גדיי עיזים הוא ביחס ליניקה, והסברנו מהם "שני גדיי עיזים טובים", השורש דיעקב ועשיו זה טוב ורע, והיא רצתה לתקן שהכל יהיה טוב. אבל זה שייך למדרגת יעקב ועשיו, במדרגה הזו הרי אומרים חז"ל, כך מפורש ברש"י, שלא הוזכרה מיתת רבקה בתורה, למה לא הוזכרה מיתת רבקה? כי אלו שדיים שינק מהם עשיו, אז מי כן הוזכר? רק המינקת, כך מדוקדק מאוד בדברי חז"ל. א"כ היחס של רבקה ליעקב ועשיו הוא ביחס ליניקה, ולכן לא הוזכרה מיתת רבקה בתורה שלא יקללו אוי להם לשדיים הללו שמהם ינק עשיו, ולכן נזכר רק המינקת שיתלו את ההנקה בה, כמעט חז"ל מפורש, מיניה וביה לא כתוב את השדיים אז כתוב את המינקת כנגדה, זה עומק דברי חז"ל. והיחס הזה מה הוא? כי אצל מדרגת רבקה נעשה הבדלה של יעקב כמציאות לעצמו ועשיו כמציאות של רע, ומכאן יסוד הדין של לא תבשל גדי בחלב אמו ביחס לחלב האם, עשיו

העלמא דידן העולמות התחתונים אז מתגלה יעקב אהבתי ועשיו שנאתי, אבל במדרגה של השורש העליון אח עשיו ליעקב, שניהם הם במדרגה דתיקון דטוב. על המדרגה הזו נאמר שני גדיי עיזים טובים, זה במדרגת אור דלעתיד לבוא, זו מדרגת יצחק-ישחק כמו שהוזכר. האור דלעת"ל הוא האור שמתגלה אצל יצחק שהוא שני גדיי עיזים טובים.

א"כ יש יחס של הגדי ביחס לעצמו כמו שהוזכר מדרגת הבישול; יש יחס של הגדי ביחס לאמו בשורש דיניקה הנקרא בית; ויש יחס של גדי ביחס למדרגת הראש שהוא בחינת איסור האכילה, "עם קדוש אתה לה' אלקיך" שפרושים מאכילה. כאשר מתגלה מצד מדרגתו של יצחק שניתנו לו שני גדיי העיזים, אז מדין מדרגת יצחק עצמו הוא באמת אוכל את הדבר ונעשה מציאות של שלמות דתיקון.

אצל מדרגתו של יצחק ששני הגדיים האלה הם בצד דתיקון. מדין רבקה מה הם? טוב ורע, נעשה הבדלה שליעקב ועשיו לטוב ורע, מדין יצחק מה היא המדרגה הזו? המדרגה ששניהם חוזרים ומתחברים.

מכוח תפיסתה של רבקה שיש טוב ורע, שיעקב ועשיו הם גדי טוב וגדי דקלקול, אז מתגלה נפילה יתר על כן בחטא העגל כמו שנתבאר, ביום כיפור שבא לכפר על חטא העגל שהוא עדיין לא מכפר בשלימות, רק שעיר אחד לה', אבל שעיר אחד לעזאזל. אבל מכוח מדרגתו של יצחק שהוא במדרגת יצחק-ישחק במדרגה של שחוק, אז מתגלה בו המדרגה העליונה ששניהם הם במדרגת הטוב, וזה אור דלעתיד לבוא. ידועים עד מאוד דברי האריז"ל על מה שנאמר "הלוא אח עשו ליעקב וכו' ואוהב את יעקב ואת עשו שנאתי" (מלאכי א ב-ג), אומר האריז"ל במדרגה של

תיקון במדרגת שחוק

אותם מתגלה תיקון מדין האכילה היפך איסור אכילה של בשר בחלב, וכאן מתגלה תיקון העליה וחזרה לשורשו, אבל יתר על כן יש תיקון גבוה יותר שהוא מדרגת השחוק.

לפי"ז ביצחק עצמו יש שני מהלכים דתיקון במדרגת שני הגדיים שהוזכר, מדרגה אחת היא מדין האכילה, והמדרגה שניה היא מדין השחוק, ונבאר. כפשוטו במה שניתנו שני גדיי העיזים ליצחק והוא אכל

כמו שנתבאר, במקום שהוא שחוק אח עשיו ליעקב, ארור המן וברוך מרדכי, הם שווים אחד לשני.

וכמה זה גימטריא של ארור המן וברוך מרדכי? בשר-שבר, מצד הקלקול זה שבר, מצד התיקון זה בשר. האור שמתגלה בתיקון הבשר זהו תיקון הגדי, יוהכ"פ הרי בא לכפר על חטא העגל, שורש חטא העגל הוא בכפה עליהם הר כגיגית, מכוח כך מודעא רבה לאורייתא והסירו את מדרגת "אנכי ה' אלקיך" (שמות כ ב), "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני" (שם ג), ח"ו עבדו אלהים אחרים ומתגלה בהם השורש של "העורכים לגד שולחן" (ישעיה סה יא), ושם נאמר בקלקול "ויקמו לצחק" (שמות לב ו), לצחק-לשחק שורשם אחד. אבל עכשיו כשמתגלה מדרגת התיקון של חטא העגל מתגלה בפורים הדר קבלוה מאהבת הנס, שמה מתגלה המדרגה של השחוק דתיקון, והשחוק הזה מתקן את השבר של הבשר, וזה הופך להיות מדרגת בשר דתיקון. ואיזה בשר בעומק זה בא לתקן? הוא בא לתקן את מהלך הגדי, בסדר החודשים טבת ושכט הם חודשים קשים שהם בבחינת גדי ולאחר מכן הדלי, ואחריהם בא חודש אדר לתקן את הגדי של חודש טבת דקלקול. בחודש טבת היה תחילת ההצלה,

יש כאן הבחנה נפלאה מאוד, הזכרנו שהגילוי של תיקון האכילה מדין יצחק מתגלה בליל פסח, שאז ניתנו לו שני גדיי העיזים הללו אחד לקרבן פסח ואחד לחגיגה, ואת שניהם אוכלים מדין האכילה. ובאיזה זמן מתגלה מדין יצחק התיקון שהוא למעלה מאכילה, שהוא במדרגה של שחוק? אז כפשוטו הזכרנו קודם לכן שיום כיפור יש בו את התיקון מדין האם, תבוא האם ותקנח צואת בנה, ולכן אחד לה' ואחד לעזאזל, יעקב טוב ועשיו רע, אבל מדין יצחק מה מתגלה ביום כיפור? לשון חז"ל הידוע יום הכיפורים כפורים, ומה מתגלה בפורים? שחוק, זה האור שמתגלה מצד מדרגתו של יצחק. מדין מדרגת יצחק במדרגה התחתונה מתגלה האכילה, אז כפשוטו יום כיפור הוא למטה מזה כי השעירים הם אחד לה' ואחד לעזאזל, אחד טוב ואחד רע, ויתר על כן יום כיפור הוא תענית ואין בו אכילה, וא"כ הוא למטה ממדרגת ליל פסח שיש בו גילוי של אכילת שני גדיי עיזים, אבל ביום כיפור אין גילוי של אכילה, אז זה שייך לכאורה רק למדרגת רבקה מדרגת האם, תבוא האם ותקנח צואת בנה; אבל בעומק מה מתגלה ביום הכיפורים מדין מדרגתו של יצחק-ישחק? מתגלה בו האור שיוהכ"פ הוא מעין פורים, ופורים מהותו הוא שחוק

חיבור למדרגת יצחק-ישחק דלעתיד לבוא, יוהכ"פ כפורים כמו שנתחדד, זה שורש תיקון במדרגה של הגדי כמו שהוזכר השתא.

אז באה אסתר לבית אחשורוש, והאחרית של התיקון בא לתקן את חודש העשירי כמו שנתחדד, וע"י כן א"כ מתגלה היחס של הגדי ביחס למדרגה העליונה שהוא שורש של

דברים קשים כגידים

לא נעשה עימו דבר" (שם ג), ואז קראו להמן, ומה המן אומר? "איש אשר המלך חפץ ביקרו יביאו לבוש מלכות אשר לבש בו המלך וסוס אשר רכב עליו המלך ואשר ניתן כתר מלכות בראשו" (שם ה-ו). בעצם זה מקביל לגדי בן סוסי שאמר דברים קשים כגידים, ואיזה דברים שהם קשים כגידים המן אמר? "סוס אשר רכב בו המלך וכו'", כאן התחיל שורש מפלתו, זה תחילת הצלת כנסת ישראל, ולכן מכאן צריך להגביה את קולו. אז ממה התחיל הנס של ההצלה? ממה שהוא מבקש לקרוא להמן, ואם המן היה עושה כרצון המלך לכאורה הדברים היו עומדים על מקומם, מאיפה התחיל הנקודה של ההצלה? שהוא מבקש סוס אשר רכב בו המלך, ההגדה של הדברים קשים כגידים זה שורש נקודת נפילתו.

כמובן חודש אדר מזלו דגים, וכידוע כמו שמביא הבני יששכר זה כנגד יוסף, אפרים ומנשה, ולכן יש שני אדרים שהם בבחינת אפרים

שורש ההארה הפנימית של תיקון הגדי הוא להפוך את אותיותיו, גדי אותיות גיד כמו שאומרים חז"ל. אז היחס האחד של הגיד הוא מה שהוזכר מדברי חז"ל "דברים קשים כגידים", "כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל" (שמות יט ג), דברים קשים כגידים. הגדי עצמו הוא רך, שני גדיי עיזים בבחינת בשר רך וטוב, כך אומר רש"י שכל גדי הוא בבחינת דבר רך, והיפוכו מה הוא? גיד של דברים קשים.

אבל איפה התגלו הדברים הקשים ביחס למה שהוזכר השתא? לשון הגמ' הידועה במסכת מגילה לית דידיע לישנא בישא כהמן, ומה הוא הלישנא בישא בעומק ביחס דידן? הוא לוקח את הגדי, והוא הופך אותו לגיד מלשון דברים קשים כגידים. איזה דברים קשים כגידים הפילו את המן לבסוף? "בלילה ההוא נדדה שנת המלך ויאמר המלך להביא את ספר הזכרונות וכו'" (אסתר ו א), "מה נעשה יקר וגדולה למרדכי וכו' ויאמרו וכו'

מרדכי היא במדרגת אות ברית קודש וכנגד כך נאמר וששון זו מילה, וכך הנס נעשה בעיר שושן ועיקר הפורים הוא בט"ו. הדברים האלה יש בהם שני צדדים, אבל בהגדרה פשוטה עיקר הפורים הוא ט"ו שהוא נקרא שושן פורים, זה היחס של הגיד של שורש כוח ההולדה שמתגלה.

ומנשה ששבת אחד הופך להיות שנים, מעין כך חודש אחד הופך להיות שני חודשים. אז מונח כאן האור של הגדי בן סוסי מצד ההפוך שבו, שהוא שורש נקודת נפילתו של המן, זה גדי בן סוסי. והצד השני דתיקון זה בבחינת גיד, ועיקר לשון גיד בחז"ל זה קאי על האות ברית קודש שהוא נקרא גיד, וכידוע עד מאוד שהארת

השתלשלות התיקון מלעילא לתתא

במדרגת הנקבה של שעיר אחד לה' ושעיר אחד לעזאזל, אלא יוהכ"פ כפורים במדרגה של שחוק, ואז מה מתגלה? שחוזר ומשתלשל האור דתיקון מלעילא לתתא, האור הזה יורד למדרגת היניקה. איפה מתגלה מדרגת היניקה הזו דתיקון במרדכי? כדברי הגמ' כידוע שנעשה לו נס למדרכיוהניקאת אסתר, אז השתלשל האור דתיקון מלעילא לתתא, אבל "ותהי לו לבת" אל תיקרי לבת אלא לבית, אז מצד אחד היא היתה נקראת בתו והוא הניק את בתו, אז איזה אור מתגלה כאן? של אבא שמניק. כל המהלך הזכרנו מתתא לעילא שהאם מניקה, אבל בשר בחלב אב מותר, כך דרשת הגמ' לא תבשל גדי בחלב אמו אבל לא בחלב אב, איפה התגלה חלב אב מצד התיקון מלעילא לתתא? זה מתגלה במדרגתו של מרדכי.

ובעומק, הסברנו ששורש מדרגת "לא תבשל גדי בחלב אמו" מדין בישול שייך למקום השליש התחתון דבטון, למעלה מכך חיבור לאמו במדרגת חלב אמו, ולמעלה מכך חיבור למדרגת אביו בשורש האכילה. חלב אמו זה במדרגת מקום ההנאה כי אין לזה דין של אכילה, יונק אין לו דין של אכילה כי זה אכילה שאין בה שיעור, הוא אוכל טיפים טיפים, זה הנאה בלבד ולא אכילה. כל דבר שיש בו דין אכילה אז יש דין של שיעור וצורת אכילה, יניקה אין לה דין של אכילה אבל יש לה דין של הנאה.

אבל בכל אופן המדרגה העליונה שמתגלה במדרגת חזרה לאביו היא במדרגת האכילה שעולה לפה, ויתר על כן הזכרנו לא רק את מדרגת האכילה של ליל פסח, אלא מדרגת יום הכיפורים, ולא יום הכיפורים

בגימטריא 'בשר', שחוזר ונתקן במדרגת התיקון. בעומק, בשר בחלב אסורים כי הם שני הפכים שהשילוב שלהם לא מתחבר, אבל אם ארור המן וברוך מרדכי גימטריא שבר, כלומר הבשר נתקן, אז הוא חוזר ומתחבר ונעשה בו השורש.

איפה מצינו בתורה בשר בחלב שנאכל להדיא? באברהם אבינו עם המלאכים, כשהמלאכים באים לבשר לשרה את לידתו של יצחק מבואר שהם אכלו בשר בחלב. והשורש העליון של זה מונח כאן, שורש האור דתיקון של בשר בחלב שמונח בשורש יצחק-ישחק בכל מהלך הדברים שנתבאר, מהשחוק, האכילה והיניקה, מה שיורד למטה למדרגה התחתונה זה שורש מדרגתו. לכן אברהם אבינו נתן להם לשונות של חרדל, בבחינת 'לש', חיבור וצירוף של הדברים. בזה נעשה שורש תיקונו השלם בשלמותו. כאן מונח א"כ עומק התיקון של גדי יחד עם הבשר בכל קומתו כפי שנתבאר בס"ד.

ויתר על כן משתלשל האור למדרגה התחתונה שהיא במדרגת רגליים, במדרגת איסור בישול, ומתגלה באור של ימי הפורים העומק של האחדות. המילה בישול היא אותיות של שילוב, מקום החיבור, כך מפורש בעומק בדברי רבותינו שהבישול הוא חיבור וצירוף של הדברים. ומ"מ א"כ בעומק מתגלה האור שמשתלשל מלעילא, ממדרגת הראש דשחוק - אכילה, הוא יורד למטה למדרגת היניקה, זה מדרגת מרדכי ואסתר כמו שנתבאר. ויתר על כן הוא יורד למטה עד למקום השליש התחתון דקומת אדם.

באיזה מילים מסתיימת המגילה? "לכל זרעו" (אסתר י ג), כלומר זה ההשתלשלות של כל המגילה שמגיעה לבסוף למדרגת שורש הבישול דאות ברית קודש שמוליד, זה העומק של כל ההארה דתיקון. והשורש דקלקול שמתגלה בבשר בחלב מצד מדרגת הקלקול חוזר ונתקן במדרגת הפורים, 'ארור המן' 'ברוך מרדכי'

שו"ת בסוף השיעור

יש את הדרך איך היו משירים את השער מהגדי, ראשית כל מהטעם הפשוט שאתה אומר כי מהשעירות שבו מתגלה צד נקודה דקלקול,

שאלה: איך היו משירים את השער מהגדי?.

תשובה: אז מפורש להדיא בחז"ל,

תשובה: הזכרנו את הסוגיא במסכת פסחים שאמרתם, בעיקר הדין ההגדרה היא מה שהזכרתם עכשיו, אבל בעומק מצד השורש אם אנחנו מצאנו ראשית כל שרבקה הביאה ליצחק לאכול קרבן פסח של גדי אז ברור שמונח כאן שזה שורש התפיסה של מדרגת הדבר. יש הגדרה האם מצד דינא יש בזה את ההידור? לא, אבל ודאי שמצד השורש הפנימי של הדבר אם אנחנו רואים שזה מה שרבקה הביאה אז זה לא מקרה אלא ודאי שזה בעצם. מה הטעם? זה הסברות שהזכרנו עכשיו בהרחבה.

שאלה: האם אפשר להגיד בנדב ואביהוא שזה כאילו היה שמה בישול בחלב אמו, זה כאילו הם חזרו לחלב שלהם?

תשובה: אבל לכאורה זה יותר ממדרגת החלב אלא זה עולה גם למדרגת האב, מה שאמרו מתי ימותו שתי זקנים הללו וננהיג אנחנו את הדור, כלומר הם רצו לעמוד במקומם, שם נאמר בקרובי אקדש, כלומר זה מלשון בבחינת קודש. לכאורה זה כבר למעלה מן האם, זה שייך למדרגת האב, צריך עוד להתבונן אבל לכאורה זה כבר שלב יותר עליון מזה.

והיחס הזה זה מצד שעיר עיזים דקלקול ששייך לחלקו של עשיו. מצד נקודת התיקון מתגלה ביום העשירי של חודש תשרי שהוא יום הכיפורים "שעיר לה'", כלומר מדרגת השעיר במדרגת שער-עשר דתיקון. זה מה שהסברנו שגדי זה גדי ופרי זה פרי-י, כשזה מתגלה מצד נקודת התיקון אז השעיר לה' חוזרים ומעלים את השעיר בחזרה לשורשו. בלשון ברורה ופשוטה כל שער כידוע זה אור חוזר ולכן עיקרו צומח מתתא לעילא וחוזר בחזרה לשורשו, ומצד הקלקול נאמר אבשלום נתלה בשערו, אבל מדוע הוא נתלה בהם? כי השערות עולים בחזרה ללעילא, זה היה מצד הקלקול אז נתלה בשערו. כשזה מתגלה מצד התיקון זה שעיר אחד לה', אז נתקן העשרה ימים שתלויים ועומדים, שבעומק הם תלויים בשערותיהם ואז חוזר ונתקן השערות שנקשרים בחזרה לעילא. זה הגדי שגדל ונעשה לו שער, גדל מתתא לעילא ונעשה לו שיער ומכוח השיער הזה מתגלה השעיר לה' שעולה בחזרה לשורשו. א"כ זה הופך להיות במדרגת יעקב תיקון שלם.

שאלה: האם בקרבן פסח יש ענין להקריב דווקא גדי ולא כבש? כי הגמ' אומרת שלא זה יותר מזה ולא זה יותר מזה?

מילון ערכים בארמית

אדק

כתב בערוך ערך אדק, וז"ל, שנים אדוקין בטופס, ושנים אדוקים בתורף (ב"מ, ז), צפד עורם על עצמם, תרגום אדיק משכיהון על גרמיהון, עכ"ל. ונקרא כן מלשון שאוחז הדבר בחזקה. והטעם שנקרא כן, כי כאשר אוחז בדבר גס וגדול, קשה לאוחזו חזק, משא"כ בדבר דק אוחז בו כראוי. אולם בדבר דק מאוד קשה להחזיק.

ועוד כתב בערוך שם, וז"ל, אודיק בדשא (חולין, צה), בגמרא דשולח אדם וישקף על פני סדום ועמורה, תרגום ירושלמי, ואודיק. וכן וישקיפו על פני סדום, השקיפה ממעון קדשך, ותמצא מהן בלא אל"ף, כמפורש בערך דק, עכ"ל. והיינו שכאשר משקיף, מביט היטב על הדבר, לראות אותו היטב, ולבחון את דקויות הדבר. ורש"י כתב (חולין, צה, ע"ב) וז"ל, אודיק בבזעא דדשא, הציץ דרך סדק שבדלת, עכ"ל. והיינו שהסתכל דרך מקום דק וצר. אולם בים של שלמה (יבמות, פרק יב, אות כח) כתב וז"ל, ואודיק רישיה מן כוותיה, כלומר, היה מוציא ראשו, עכ"ל. ובשמ"ק (ב"מ, סז, ע"א) כתב וז"ל, אודיק, כאדם שמביט ממעלה למטה, עכ"ל. והיינו שכאשר האדם משקיף ממקום גבוה לנמוך או כל מקום רחוק, צריך להביט היטב היטב "ולדקדק", כי הוא קרוב לטעות מפני המרחק. ורש"י שם פירש, וז"ל, ואודיק, השגיח בי, עכ"ל. והיינו להשגיח אפילו על דקויות, והבן.

וכתב בערוך ערך אדנדקי, וז"ל, זיל כתוב אדנדקי באגדתך (חולין, ס). בגמרא דאחוזת הדם, פירוש, אדונים הוא. ושמעתי מפי ר' משה הדרשן ז"ל מעיר נרבונא, זיל כתוב אדנדקי בהגדה שלך, שכן דרך לכתוב בהגדות תיבות קשות, עכ"ל. ונראה שתיבות קשות היינו דברים דקים שקשה להבינם.

וקרוב לכך אנדיסקי, ופירש רש"י (ב"ב, נה, ע"א) וז"ל, ממונין של מלך הרגילין לגבות מכל בית ובית וכל איש ואיש, עד שיעלה למס הקצוב, עכ"ל. והיינו שדרכם לדקדק למנות מנין בני הבית, ולדקדק מנין המעות. ובתוס' שם כתבו וז"ל, כותבי שטרות המלך, עכ"ל. ודרך כותבי שטרות המלך לדקדק היטב בכל תיבה ותיבה שלא יצא דבר תקלה מן המלך. וכן אבדוקוס, פירש הערוך (ערך אבטוקוס) וז"ל, בלשון יוני, אבדוקוס, טוב ילד, עכ"ל. והיינו ילד שמדקדק במעשיו.

וכן אנדיקין. וכתב בערוך ערך זה, שופטים. והיינו שדרכם לדקדק במשפט כראוי. וראש השופטים המדקדק מכולם, נקרא ארכידיקי. עיין ערוך בערכו.

וכן דנק, כתב בערוך בערכו, תרגום האנק דום, אידנק, שותק, עכ"ל. והיינו שנגלה הדין בבחינת מדקדק עם חסידיו כחוט השערה.

וכאשר אינו מדוקדק נקרא אידרופיקוס, עיין ערוך בערכו, שרבה דם על המים, ואינו מדוקדק.

מילון ערכים בקבלה

קונטרס הזיווגים - ב'

זיווג יסוד ונוק' דא"ק

כתב בשמן ששון (עץ חיים, ש"ג, פ"ב, אות ח) וז"ל, וכדין אתבסם בזווג יסוד ומלכות דא"ק וכו'. וקשה שבשער התיקון פ"ב ומבו"ש דף לא, כתב דהזווג היה ע"ב דע"ב וע"ב דס"ג, ואין כתב שהוא יסוד ומלכות דא"ק. וי"ל דיסוד ומלכות זה דא"ק הוא בחינת יסוד ומלכות זו"ן דחו"ב הנזכר בא"ק, והוא ח"ך וגרון, ד"שם הוא תחלת הזווגים" לברר הבריורים וכו'. ואפשר דיסוד ומלכות הנזכר, הוא בבחינה והתחברות המ"ה והב"ן, כמ"ש שיתף עמו מדת רחמים בדין, והמ"ה החדש נקרא בשם יסוד, והב"ן נקרא בשם ב"ן, כמ"ש בשער השבירה פ"ח, יע"ש, אבל לעולם עיקר הזווג הוא בע"ב וס"ג דא"ק, שהם חו"ב שבמוחין, עכ"ל. ועיין תולדות אהרן ומשה (תשובה נט).

קבלה

מילון ערכים בקבלה

קונטרס הזיווגים - א'

בלבביפדיה קבלה

את

עץ חיים

עם פירוש בלבבי משכן אבנה

שער דרושי הצלם - דרוש ז'

ובדקות הזווג בחו"ב הוא להמשיך שפע, והזווג ביסוד ומלכות (דכל פרט) הוא למתק גבורות דנוק', וזש"כ וכדין עלמא אתבסם בזווג יסוד ומלכות דא"ק, ודו"ק. וכתב הרמח"ל (קל"ח פתחי חכמה, פתח ס) וז"ל, ואז נזדווגו יסוד ומלכות דא"ק, אחר שיצאו אלה האורות מן העינים ומצח, "ונקשרו" תחת יסוד ומלכות,

אז נזדווגו יסוד ומלכות דא"ק לצורך האורות הנקשרים בהם, ולכך נתבסמו הדינים, זה הזווג גרם בכללות ההנהגה (של) מיתוק הדינים, והלכה ההנהגה בתיקון ובאהבה, אחר שבמאורות המנהיגים שהם יסוד ומלכות דא"ק נעשה המיתוק הזה, ההנהגה כל המתנהג ע"י מתנהג כך באהבה ותיקון, והלכה ההנהגה בעולמות בתיקון זה, עכ"ל, עיי"ש. וא"כ הם נקשרו תחת יסוד ומלכות, ולא זה שורש מקום זווגם, כי הזווג העליון שורשו לצורך השפעת שפע, והזווג התחתון יסוד ומלכות, הוא לצורך מיתוק דינים וסיגי שם ב"ן שבאורות העינים, ודו"ק היטב. ועיין עוד בדבריו (פתח צ"ו). ועיי"ש שזווג זה הוא מכח המתקלא, ולא מכח א"ק עצמו.

וכן כתב עוד בספרו אדיר במרום (ד"ה בחללא דגלגלתא) וז"ל, והנה כאשר רצה המאציל לתקן את האצילות, חיבר מ"ה וב"ן למעלה בכח יסוד ומלכות דא"ק, וזה נקרא מתקלא, עכ"ל. והבן שמ"ה החדש הוציא עמו ט"ס דב"ן, וזהו גופא שורש הזווג והמתקלא, ונגלה לתתא ביסוד ונוק' ששם נקשרים המ"ה והב"ן מכח הארת המתקלא הגנוזה בשם מ"ה החדש, והבן מאוד. וזה עומק כוונת דברי הש"ש בסוף דבריו שכתב "ואפשר".

ב"קול הלשון"
 ישראל 073.295.1245
 USA 718.521.5231

שיעורי מורינו
 הרב שליט"א

03.578.2270
 books2270@gmail.com
 ספרי מאה שערים

רכישת ספרי הרב: ספרי
 אברמוביץ
 משלוח ברחבי העולם

U.S.A.
 SHIRAH DISTRIBUTORS
 Tel. 718-871-8652

4116 16th Avenue
 Brooklyn, NY 11204
 sales@shirahdist.com

בלבביפדיה קבלה אתון

אור א"ס

אתון, א-תון. הארת אלופו של עולם בקרבה. ונגלה אלוקות באתון זה.

צמצום

שורש כל החסרונות. ועיין מנחת שי (ויגש, מה, כג) וז"ל, אתנת - כתב הרמ"ה ז"ל ועבדים ושפחות ואתנת, חסר דחסר, וכולהון אתנת בליש' חסרים דחסרים, עכ"ל, עיי"ש.

חלל פנוי, שורש לע"ז. ועיין רבינו בחיי (בלק) וז"ל, ואותה החייתי - שמתה האתון אחר שדבקה, מטעם המדרש שלא יהא אמוריים עושים אותה ע"ז, עכ"ל. עיין תנחומא (בלק, ט).

קו

שורש הנעלם, קו אחד. ועיין יונת אלם (פרק כט) וז"ל, מתה האתון והוא לבדו (בלעם) נשאר בבושה וכלימה, כי הרשע ההוא בריח התיכון (ושורש הקו, ודו"ק) של הקליפות, היה משיג בשרש הנעלם אשר להן במקומן דכל חרשי עלמא לא יכלין לאתדבק, עכ"ל, עיי"ש.

עיגולים

עגלה. ועיין רש"י (בראשית, מה, כג), ובביאור המהרש"ל שם, שלא שלח י' אתנות אלא עגלות, כחשבון משא י' חמורים וי' אתונות, עיי"ש.

יושר

ג' קוים. וכתוב (במדבר, כב, לג) ותראני האתון ותט לפני שלש רגלים. ועיין זוה"ק (ח"ג, רה,

ע"ב) ותט האתון מן הדרך, סטאת מן ההוא ארחא דהוה טעינא מסיטרא דדיקנא קשיא, לקבליהון דישראל, עיי"ש.

שערות

עשו איש שעיר. וכתוב (בראשית, לב, טז) ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו וגו', אתנת עשרים. ועיין ספר הליקוטים (שופטים, ט, ט) וז"ל, דע, כי האתונות הם עשר כתרין דמאסבותא, כמ"ש בפסוק עני ורוכב על החמור בפרשת בלק. והנה מצד שיעקב שלח אתונות לעשו מצד זה נתאבק עם שרו של עשו עמו וכו', וז"ש נמצאו האתונות והקליפות שהיו מפוזרות בעולם נמצאו, עכ"ל.

אזן

עיין מפתח הספירות (בלק) וז"ל, ומשם תפרדנה המדרגות הנבואיות והכח הפנימי יגלה האיברים בסימנים דבריים, עד שהענינים תראינה במציאות המורגש דברים מורגשים לאיש זה לבדו באותה דעת, ונעלמים מזולתו מהיושבים עמו במקום אחד ובדוחק אחד, וכו'. וכן יקרה לאזניו שישמעו ענינים מבית ומחוץ שאין זולתו שומעם עם היותו קרוב לו וכו'. ומזה המין הוא אצל ענין אמרו ויפתח ה' את פי האתון ותאמר לבלעם, עכ"ל, עיי"ש. ונודע שיטת הרמב"ם במורה נבוכים, שדיבור האתון אינו כפשוטו, אלא במראה הנבואה. ועיין פרי צדיק (בלק, אות ב) וז"ל, ופי האתון מורה אף במקום שאין המדבר מרגיש כלל

וסייח הוא בן אתון, מלשון סיחה נאה. ועיין זוה"ק (ח"ג, רא, ע"ב) את זו האתון, לאסגאה, קמריא"ל דאקרי פי האתון. ועיין כתבי רמ"מ משקלוב (ביאור משנת חסידים, דף קיב) וז"ל, נ"ל שט"ס הוא וקומא"ל שמו, כצ"ל, עכ"ל. ועיין רמ"ע מפאנו (מאמר הנפש, ח"ו, פ"ז) וז"ל, פי האתון, קמריא"ל שמו, והיינו אמר"י א"ל, בחלוף אי"ק, עכ"ל.

עינים - שבירה

כתיב (במדבר, כב, כג) ותרא האתון את מלאך ה' נצב בדרך וחרבו (חרב - חורבן) שלופה בידו וגו', ויד בלעם את האתון וגו'. ושם (כז) ויד את האתון במקל. ושם (כט) לו יש חרב בידי כי עתה הרגתיך.

אולם יעוין רמב"ן (שם, כב, כג) וז"ל, שיושג לעיני בהמה אי אפשר, על כן תוכל לפרש "ותרא האתון", כי הרגישה בדבר מפחיד אותה מלעבור, וכו', אבל יתכן, שהוסיף בהשגת עיניה מי שהוסיף בה הדיבור וראתה כאדם, עכ"ל, עיי"ש. ועיין אבן עזרא, שמתה האתון אחרי שדברה. ועיין זוה"ק (ח"ג, רז, ע"ב) א"ר יצחק, וכי אמאי חמאת היא ובלעם דהוה חכים כל כך לא חמא, א"ר יוסי, ח"ו דההוא רשע יסתכל בחזיו קדישא. ועיין פסיקתא, הובא בילקוט ראובני (בלק, סז). ועיין ליקוטי הלכות (או"ח, פסח, ה"ז).

עתיק

עתיק ואריך, בחינת סבים. והוא בחינת סבי דבי "אתונא" (בכורות, ח, ע"ב), עיי"ש בהרחבה כל הסוגיא.

במה שמדבר, כמו אתון, מ"מ יכולים ללמוד מזה, ועל דרך מ"ש ואזניך תשמע דבר מאחרך, עכ"ל.

חוטם

עיין כתבי רמ"מ משקלוב (ביאור משנת חסידים, דף קיא) וז"ל, והאותיות שיצאו מדבור וקול והבל סוד אח"פ, סוד דממה דקה, סוד שרשי ג' פיות, פי הארץ, פי האתון, פי הבאר, עכ"ל, עיי"ש. פי הארץ, כנגד פה, פי האתון כנגד חוטם, פי הבאר כנגד און.

ולכך כעס, חרון אף, על האתון. ועיין ביכורי אביב (בלק) וז"ל, בלעם כיון שהיה מנחש, כשראה האתון רובץ כמה פעמים ולא רצה לילך, חשב דזה הוא סימן שלא יצליח בדבר שהולך, לכן היה בכעס גדול על האתון שעשתה לו סימנים רעים שלא יצליח במה שרוצה לקלל, עכ"ל. ועיי"ש עוד, וז"ל, דהיה כן כדי שיבוא בלעם לכעס גדול על האתון וקיללה ולא פעל כלום, כדי שיראה בלעם שאין בידו לקלל את ישראל, רק הוא ביד השי"ת, עכ"ל.

פה

כתיב (במדבר, כב, כח) ויפתח ה' את פי האתון. ונברא בע"ש בין השמשות, כמ"ש באבות. ובפרטות עיין רש"י (שם) וז"ל, לו יש חרב בידי - גנות גדולה היה לו דבר זה בעיני השרים, זה הולך להרוג אומה שלמה "בפיו", ולא אתון זו צריך לכלי זיין, עכ"ל. ובעומק כח פיו של בלעם ניתן לאתון, ודו"ק. אולם שיטת ר' סעדיה גאון שהמלאך דיבר בסמוך לאתון, ודימה בלעם כי היא דברה. עיין אבן עזרא (בראשית, ג, א. במדבר, כב, כח).

אריך

כח פה בלעם "נתארך" "ונעתק" מפיו של בלעם לפה האתון. ועיין שפתי צדיק (מסעי) וז"ל, גם פרות הבשן ששרו שירה עת שהלכו עם הארון מפלשתים, ע"כ כשנברא פי האתון ניתן כח בבעלי חיים שיוכלו לדבר כשיהיה צורך כבוד שמים, עכ"ל. ועיין ליקוטי הלכות (יו"ד, ראשית הגז, ה"ג).

אבא

אבא נותן חומר הולד, בעיקר, בסוד אבא יסד ברתא. ואמא נותנת צורה בעיקר, כמבואר בעץ חיים. וזכר נקרא חומר, לשון חומר. ונקבה נקראת אתון, מלשון אותיות, שהוא שורש כל הצורות, ודו"ק.

אמא

נ' שערי בינה. אתן חסר, את-ן. המשכה עם נו"ן שערים. ועיין ליקוטי הלכות (יו"ד, ראשית הגז, ה"ג) בשם המדרש, שפתיחת פי האתון היה נס שלא היה כמוהו מעולם.

ז"א

זכר נקרא חומר, ונקבה נקראת אתון. אולם פעמים שקוראים לאתון נקבה, חומר ע"ש הזכר. ועיין רמ"ע מפאנו (יונת אלם, פרק כט) וז"ל, ולמדנו מה רב גובריה של בלעם הרשע בכרתין תתאין מסאבין, שהיה סוכן אתונו כלעומת זעיר ונוקבא של קליפה, עכ"ל, עיי"ש. ועיין גליא רזיא (הובא בילקוט ראובני, בלק, נט) וז"ל, ויקם בלעם בבקר ויחבוש את אתונו.

הקב"ה הקדים רפואה למכה, שבא אברהם וקדמו והשכים קודם בלעם, הה"ד וישכם אברהם בבקר ויחבוש את חמורו, והפריד הזיווג מסטרא אחרא, ושלט אברהם על הזכר, ועל הנוק' שלט בלעם, ולכך נחלש כוחו כשבא המלאך נגד האתון, נטתה, כי היתה משועבד לדוכ' דיליה מקדמת דנא, עכ"ל.

נוק'

אתון בלעם היתה כמעין אשתו, כמ"ש חז"ל (ע"ז, ד, ע"ב), אמרה לו (האתון לבלעם) מעודך ועד היום הזה, ולא עוד אלא שגם שכבת אצלי, שנאמר ההסכן הסכנתי. ובאבישג השונמית כתיב (מלכים, א, ד, ד) ותהי למלך סוכנת. ועיין זוה"ק (ח"ג, רא, ע"ב) פי האתון דרגא דאתני, ההוא עלאה דסטר נוקבי, ההוא הוה דשריא על ההוא אתון ומליל עלה, וכד ברא קב"ה להאי דרגא דאקרי פי האתון, סתם ליה בגו נוק' דתהומא רבא, ואסתים עליה עד ההוא זמנא, כד מטא ההוא זמנא, פתח ההוא נוקבא, ונפק ושרא עלה ומלילת. ועיין מצת שימורים (מזוזה) וז"ל, אתון של בלעם נתלבש בה לילית, וע"י ששכב עם האתון המשיך השפע מלילית, ועי"ז היה יודע כל הכישופים, וז"ס "הלוא אנכי אתנך", גימט' למ"ד יו"ד למ"ד יו"ד תי"ו, שהוא לילית בעצמה, עכ"ל. ועיין ספר הליקוטים (וישב) וז"ל, עיר בן אתנות, שהם רהב ולילית, עכ"ל.

עץ חיים עם פירוש בלבבי משכן אבנה היכל חמישי ♦ שער דרושי הצלם ♦ דרוש ז'

בח' ג' צ' דצלם והוא כי עתה נגדלו ו"ק דז"א עצמו, והפרקים העליונים דחג"ת שלו נעשה גולגלתא ממש אליו כנזכר בדרוש העבר: והיינו כאשר נגדל מו"ק לט"ס ע"י חלקי הו"ק שנכפלים ועולים להיות לו חב"ד, וגולגלתא היינו שהמוחין, חב"ד דז"א, נכנסים לתוכו כי גולגלתא זה התפשט מחיצוניות הכתר, והוא בצ' דצלם, אבל בבחי' ב' שהוא ל' דצלם הגולגלתא הוא בחינת הקרומות כדלהלן.

וזו גולגלתא נעשית ונגדלת והלבישה הקרומים הראשונים אשר בתוכם נה"י דתבונה, ובתוכן המוחין, וזהו צ' דצלם, כי עדיין לא היה רק קרומות ולא גולגלתא מחוץ לקרומות, לכן עתה בבחי' זו הג' שהיא צ' דצלם שנעשית גולגלתא ממש מבחוץ לקרומות היא מה שכתב שנכנסה ממש תבונה תוך ז"א, משא"כ בבחי' ב' ל' דצלם, והטעם כי אז עדיין לא נתלכשה הבינה רק תוך הקרומות אשר היו תחלה ראש ומוחין דיניקה שהיו לו מצד הצי ת"ת דא"א כנ"ל בדרושי שים: ועיין בבלח"י שביאר דהיינו כי בתחילה הוא מ' דצלם שעדיין לא נכנס הצלם בנה"י דתבונה ואזי הם מוחין מגולים בחינת מקיף על ראשו, ובל' דצלם נכנסו הנה"י דתבונה בתוך הקרומים רק ללא הגולגלתא, ובצ' דצלם נכנסו הנה"י בקרומות והקרומות בגולגל-תא, נמצא שבבחי' ג' צ' דצלם הנה"י דתבונה נכנסו ממש תוך ז"א.

נרחיב ונבאר היכן שורש סוגיא זו^א, הנה יש ג' מדרגות בא"א, גולגלתא, אורא, ומוחא, שהוא מוחא סתימאה. ופעמים אורא נקרא גם גולגלתא, והיינו שאורא ביחס לגולגלתא הוא נקרא אורא אך ביחס למוחא סתימאה הוא גולגלתא.

ועומק הבחנה זו היא מתגלה בסוגיא דידן, והיינו שיש ב' הגדרות, א: גולגלתא שהוא גולגלתא גמור, שהוא חיצוניות הכתר^ב, שהתפשט ונעשה גולגלתא לחב"ד דז"א. ב: בזמן קטנות הז"א אין לו הבחנה של גולגלתא, אך יש לו מוחין חב"ד בעיבור וביניקה מהארת ת"ת תחתון דא"א, ואזי האורא הוא נעשה לו גולגלתא. וזהו מכח דעת שגנוז באורא ומכוחו נעשה גולגלתא זו. והבן שלעולם גולגלתא מכח הדעת, או מכח חיצוניות הכתר שהוא דעת, או מכח דעת הגנוז באורא.

בהקבלה למדרגות 'עיבור יניקה ומוחין', הגולגלתא הוא כנגד בחינת המוחין בחינת גד-לות, האורא הוא כנגד בחינת היניקה בחינת קרומות, והמוחא הם כנגד כלי^ג.

^א וע"י יסוד זה יתבאר סוגיות אחרות נוספות, ונעסוק כאן רק בסוגיין.

^ב והיינו דעת, והבן מאוד מאוד, כי כל גולגלתא אינו כתר גמור, אלא חיצוניות הכתר שהוא דעת.

^ג והיינו כי יש יחס של כלי עליון ויחס של כלי תחתון, כי אמנם בשורש הגולגלתא מן הכתר ושם זהו כלי עליון, והוא כנגד המוחין. לעומת זאת חלוקת אנ"ך הוא בחינת כלי תחתון.

והיינו שאוירא בקטנות מתגלה כגולגלתא, והיינו ביחס לקטנות. ובא"א המוחא סתימאה הוא סוד 'תכלית הידיעה שנדע שלא נדע', ואולם לתתא בקטנות הז"א זה מתגלה כמוחין סתומים, והיינו שאז יש לו רק ב' מוחין, חכמה ובינה, בלי דעת. והיינו דכיון דבשורש דעת דעתיק מתלבשת באוירא דא"א, נמצא שפנימיות האוירא הוא דעת, ודעת הוא חיצוניות הכתר, ולכן כשלא מונין את פנימיות הכתר מונין את חיצוניותו שהוא דעת, והוא הדעת שגנוז באוירא שבערך הקטנות הוא נקרא גולגלתא. והיינו כי בקטנות שאין לו דעת היינו כי הכתר שלו הוא הדעת שלו והוא אוירא שהוא נקרא אז גולגלתא.

כאמור, מדרגת האוירא מקבילה למדרגת היניקה שהוא מדרגת הקרומות, ולכן האוירא הוא שורש הגולגלתא של הקטנות, והוא הבחינה ב', ל' דצלם, שאזי הנה"י מתלבשים רק בקרומות ולא בגולגלתא, והיינו כי הקרומות הם עתה בערכו גולגלתא שלו. ובעומק נמצא שמדרגת הכתר השתא, שורשה בחיצוניות הכתר, ועתה הוא במדרגת קרומות ולא במדרגת גולגלתא גמורה^ד. ובלשון אחרת והיינו הך, כיון שבקטנות אין לו מוחין גמורים לכן מדרגת הכתר יורד למדרגת מוחין ונעשה לו מוחין בסוד השראה על גביו בחינת חיצוניות הכתר, ורק כאשר הוא גדל ונעשה לו מוחין גמורים אזי הכתר עולה למדרגת כתר גמור ושורה על גביו. והוא הבדל א' יסודי בין מדרגת הקטנות שהכתר הוא חיצוניות הכתר ובין הגדלות שיש גילוי של כתר גמור, הן פנימיות הכתר, והן חיצוניותו הנקרא דעת. והיינו דמדרגת קרומות שהוא כנגד אוירא ששורשו באוירא דא"א שגנוז בו דעת דעתיק, ודעת הוא בחינת משה שהוא גימט' קרום ע"ה, ודו"ק.

אבל כל זה בקטנות כשעדיין לא נכנס צ' דצלם, אך אחרי שנכנס צ' דצלם והנה"י דתבונה מולבשים בקרומות והקרומות בגולגלתא אז הוא בגדלות ואזי הוא מקבל כתר גמור ולא רק חיצוניות הכתר בחינת דעת בחינת קרומות, ודו"ק.

והטעם שהרב מזכיר כמה פעמים את הענין שהמוחין קיימים למעלה קודם התלבשותן לתתא, הוא לחדד שהמוחין העליונים האלה מצד עצמם הם מופשטים ורק משתנה שמם ביחס להלבשתן, וכשהם למעלה בסוד הם' הם גלויים בחינת 'מקיף', כשהם יורדים בסוד הל' הם בסוד קרומות בחינת 'כתר', חיצוניות הכתר, וכשהם יורדים בסוד צ' לתוך הז"א הם בחינת 'מוחין' גמורים. והיינו שכמו שמלעילא לתתא המדרגות יורדות דרגה, הכא נמי מתתא לעילא המדרגות העליונות יורדות למקום התחתון ועולות. והיינו כי אם היו יוצאים מולבשים מתחילה אזי הלבוש היה חלק מן המוחין, והיו נקראים ע"ש הלבוש. בבחינת 'כהדין קמצא דלבושיה מיניה וביה'.

ונבאר עתה כי אחר הי"ג שנים ויום א', שכבר נכנסו בו צ' דצלם שהם המוחין דאמא ועדיין חסרים צלם אבא: ובכללות אימא היינו יסו"ת, ואבא הוא או"א.

ולכן נבאר תחלה עניינם מה הם, הנה ענין הצלמים האלו שהם המוחין שלו נעשים מזיווג

^ד והוא מה שנתבאר לעיל שבקטנות הארת הכתר ירד למדרגת מוחין ולכן הוא בחינת דעת חיצוניות הכתר בחינת קרומות, ואח"כ בגדלות הוא עולה לבחינת כתר גמור ונעשה החב"ד דקטנות כתר, ובזה צירפנו את ב' הפירושים דסוף דרוש ו' לאחד, ודו"ק.

או"א, כי אבא מזריע לובן ואמא אודם, ואז ב' טיפות ההם דאו"א מצטיירין ביסוד אמא ונעשו פרצוף א' שלם ב"ס רק שהוא רוחני דק מאוד יותר מן הז"א ונקרא נשמת הז"א, כי כמו שנפש רוחניות של אדם התחתון אינה נכנסת באדם עד י"ג שנים ויום א', כן אלו המוחין אינן נכנסים בז"א עד י"ג שנים: התבאר שיש מעלה למוחין ע"פ הכתר ומעלה לכתר ע"פ המוחין, המעלה של הכתר ע"פ המוחין היינו כי האור והכלי הם מת"ת דתבונה שהוא למעלה מהנה"י, לעומת כך המוחין הם נה"י דתבונה, אך מאידך יש מעלה למוחין ע"פ הכתר, כי הכתר האור שלו הוא מהת"ת דתבונה משא"כ המוחין המתלבשין בנה"י האור שלהם בא מזיווג או"א שלמעלה משליש תחתון דת"ת, והיינו שעל אף שהתצטיירו הטיפה הוא ביסוד ששם הוא לובן מאבא ואודם מאמא, מ"מ שורשם הוא למעלה מן הת"ת כפי שמבאר הרב להלן.

וטעם התלבשות המוחין דז"א בנה"י דתבונה הוא כי יען אלו המוחין הם אורות גדולים כי הם טיפות שממשיכין או"א בזווגם ממה שלמעלה מהם שהוא א"א וא"א גם הוא ממשיך מעתיק וכן עד יותר למעלה מדריגה לפנים ממדרגה: כנ"ל ששורש המוחין הפנימיים דז"א למעלה מן הכתר, והיינו כפי שהתבאר ברש"ש שכל זיווג תחתון מעורר זיווג עליון ממנו עד למעלה במדרגה העליונה זיווג דע"ב וס"ג דא"ק בפנימיותו, ולכן הם אורות גדולים, משא"כ אור הכתר שהוא מת"ת תחתון דתבונה, ואע"פ שגם זו שורשה מהעליון ככל מדרגה ומדרגה ששורשה בעליון, אך יש חילוק בין אור הכתר שאינו בא ע"י זיווג אלא מאיר מצד קביעות מדרגת הת"ת שעתה הוא ת"ת דתבונה, משא"כ המוחין שירודים ע"י זיווג שע"י ז מעוררים זיווגים עליונים, שמשם באים המוחין, ודו"ק.

ולפ"ז נחדד מה שהתבאר לעיל, שהרב חוזר ומחדד שהמוחין הם מופשטין לפני התלב"שם, והיינו כי המוחין דז"א באים מזיווג שמעורר זיווגים עליונים ומאירים בהם אור גדול מזיווג דע"ב וס"ג דא"ק, ואם היו המוחין יורדים מולבשים אז היו בבחינת 'כהדין קמצא דלבושה מיניה וביה' ולא היו נקראים אור עליון אלא היו נקראים ע"ש הלבושין, ודו"ק.

וזהו תכלית הזיווג שהוא סוד 'והיו לבשר אחד', דהיינו שע"י הולד ז"א, או"א נעשים בשר אחד, נמצא שביחס הזה הולד גבוה מאו"א. ובעומק נמצא שהמוחין שנכנסים לז"א מזווג דאו"א שע"י מעוררים זיווג עד ע"ב וס"ג דא"ק, נמצא ששורש ה'אחד' העליון דע"ב וס"ג מתגלה בז"א, והבן היטב שהוא זיווג 'דתוך' א"ק, ולכן בערך הזה המוחין הם אור גבוה לאין ערוך ממצאות הכתר, ודו"ק.

ונחדד לפי מה שהוזכר לעיל ענין ב' תפיסות של הקומה, א' בסוד יושר שהוא מכתר עד מלכות, וא' בסוד עיגולים שהוא מתפארת של עליון עד תפארת של תחתון, וזה מקביל לב' תפיסות הנ"ל, תפיסת המוחין מקבילה לתפיסת יושר, כי שורש כל הזיווגים כולם הוא הקו שיוצא מאור א"ס הסובב ומתחבר עם הרשימו, שהקו בסוד יושר, משא"כ תפיסת הכתר הוא בסוד העיגולים ששורשם באור א"ס הסובב. וכמבואר בתחילת הע"ח שהם ב' אורות הנכנסים לתוך החלל, ואמנם עיקר האור הוא אור הקו, אולם גם אור הסובב בוקע ומאיר לתוך החלל. ונמצא שבכל עולם ועולם הכתר שלו שורשו באור א"ס הסובב, והמוחין

דיליה שבאים בזיווג שורשם בקו הנכנס לתוך החלל ומתחבר עם הרשימו.

וכנ"ל שיש מעלה לזה ומעלה לזה, והיינו דשורש הכתר שהוא באור א"ס הסובב, היינו דאור א"ס הסובב הוא למעלה מן הקו כי הקו הוא אור מצומצם משא"כ אור הסובב, אך מאידך ההארה של אור הסובב רק מאירה מדין אור הסובב, ואינו נכנס כאור הקו המתל' בש בבריאה. והיינו דכיון שאור הסובב מאיר רק מדין סובב, לכן הוא מאיר בשווה לכולם, ולכן גם יכולים לקבלו בלי צמצומים רבים ולכן הכתר הוא גם רק שורה סביבות הז"א ולא נכנס תוכו, לעומת אור הקו שנכנס לתוך החלל, ומתחבר עם הרשימו מדין שורש לזיווגים, ולכן המוחין דז"א נכנסים לתוכו, ולכן מבאר הרב להלן ב' טעמים שנעשה ג' בחינת צלם, בבחינת הקו בחינת צמצומים, ודו"ק.

ואין כח בז"א לקבלם כי אם אחר התלבשם בנה"י דתבונה כנ"ל ואחר עשות ג' בחי' הנקרא צלם והלואי אחר כך שיוכל לקבלם באופן כי לב' סבות נעשה ג' בחי' צלם א', לפי שכל דבר שהקדושה עושה רושם ומניח רשימו במקום שעובר כנ"ל: הדברים מעט סתומים¹, ולכאורה פשטות כוונת דברי הרב היינו שמחמת שהאור משאיר רושם למעלה ממילא האור שיורד התמעט, והוא כי 'רושם' הוא מלשון 'להשאיר', אולם בעומק כוונת הדבר היינו שבכל מדרגה ומדרגה המוחין קונים את העביות שבכל מדרגה, ומחמת כך הז"א יוכל לקבל את אור המוחין העליונים. והיינו דכמו שהאור משאיר רושם בכל מדרגה שעובר, בהכרח גם נקלט בו חלק מאותה מדרגה, ועי"ז האור קונה בחינת צמצום, וזה נעשה ע"י ג' בחינת צל"ם, ודו"ק.

הב' כי הלואי שיוכל ז"א לקבל אורות האלו אחר ג' המעטות הנ"ל שהם ג' אותיות דצלם כנ"ל. ובודאי שאין מעלת האחרון שהוא צ' כמעלת ל', ומעלת ל' כמעלת ס' העליונה מכולם, וז"א לא יוכל לקבל כי אם הארה מועטת נקרא צ' דצלם, וזכור זה ואל תשכח הקדמת ג' בחי' נה"י דתבונה חיצון אמצעי ופנימי: לכאורה עומק דברי הרב הם כך, והוא לפי מה שהתבאר בהרחבה לעיל² בענין מדרגת התלת, והוא מצד שמציאות הז"א מעיקרא היתה באופן של תלת גו תלת, נמצא שהז"א במדרגה של תלת. וזה מתגלה בעולם התיקון בהלבשת הפרצופים את א"א שהוא י"ס הכללי, שהוא לאורך כל הקומה כולה, שאו"א הם במדרגת ב' שלישים, בתפיסת ו"ק, כי אחרי התיקון הם מלבישים מחזה דא"א, וז"א הוא תלת מצד שמלביש על נה"י דא"א, שלישי תחתון. ומכאן שורש הדבר שתחילה היה הז"א באופן של תלת גו תלת.

בערך הזה המוחין יורדים בתפיסה של שלישי, שלוש, ולכן נעשה ג' בחינות התמעטות דייקא, שהם ג' אותיות דצלם, מ' ל' צ', בסוד מדרגת התלת. ובדקות הצ' דצלם שהוא האחרון הוא ג"כ בסוד מדרגת תלת, כי צ' הוא שלוש פעמים שלוש, וכן כללות הנה"י הם ג' בחינות חיצון אמצעי ופנימי.

¹ ועיין בבלח"י מה שביאר וזבה צירף את ב' הסבות לאחת, ועדיין הדברים סתומים.

² שער לידת המוחין פ"א, ועוד.

³ וקודם היו בחינת חכמה ובינה.

ותפיסה זו ג"כ מתגלה ביחס לסיבה א' שכתב שהוא מחמת הרושם שמשאיר, והיינו כי הוא נכנס בג' מעברים בתפיסה של תלת, והיינו דייקא שלוש מעברים.

ונחזור לענין ראשון כי להיות מוחין אלו מטיפת זווג או"א כנ"ל שהם לובן ואודם: וכנ"ל שמעורר את הזיווגים העליונים עד זיווג ע"ב וס"ג דא"ק, ושורש הזיווגים שהוא הקו שמ"ח תחבר עם הרשימו, הוא בחינת הלובן, בחינת המים העליונים שיוורדים בתוכו, והצמצום שבו נשאר הרשימו הוא בחינת הדינים בחינת האודם.

מוכרח שיעשו ב' מיני מוחין, א' מצד אבא וא' מצד אמא: וכמו שבשורש השורשים הזיווג הוא בע"ב וס"ג דא"ק, בחינת ב' מוחין, וכמו שהתבאר בתחילת הע"ח שהוא זיווג בסוד המוחין דיליה, ומוחין האלו הם שורש דאו"א מוחין דכללות, א"כ מוכרח שבז"א ג"כ יעשה ב' מיני מוחין. אולם בז"א הם ב' מוחין עם כח חיבורם וצירופם יחד, שהוא ע"י הדעת שהוא כח המחברם, בסוד 'והאדם ידע', שאז הם במדרגת השלוש, אך בשורש השורשים בע"ב וס"ג דא"ק זו סוגיא רחבה מאוד האם יש שם דעת, ולא נזכר להדיא בדברי מהר"ח, אולם לדעת הלשם בעקודים שדעת גניז בפומיה שם מתגלה הדעת בא"ק, אך זיווג דע"ב וס"ג דא"ק הוא בחינת זיווג מיניה וביה שלמעלה מן הדעת, כדוגמת מה שמתגלה ברדל"א רישא דעתיק ששם אין דעת אלא רק בז"ת דיליה, ובעומק בזיווג דע"ב וס"ג דא"ק הקו הוא בסוד הדעת שהוא כח המחברם, והוא השורש של הדעת עליון שמזווגת את או"א שמכח כך נולד הז"א, ונעשה לו דעת בתב"ד דיליה.

והוזכר ג"כ ע"פ דרוש הדעת שמחלקים כל דבר לג', והיינו שאו"א הם מוחין וז"א הוא הדעת, ולכן נשמת הז"א הוא בחינת דעת. והיינו שבעומק למעלה בא"ק נעשה מציאות של שורש לשנים, בסוד ע"ב וס"ג דא"ק, ומתגלה ג"כ בסוד הרדל"א, ובאו"א לגמרי שהם שנים דלא מתפרשין, וע"י הז"א שהוא הדעת סוד דעת דכללות, נעשה מדרגת תלת, ואזי מתגלה בחינת ה'אחד', בסוד 'והיו לבשר אחד', ע"י הולד דייקא, ודו"ק.

וכל אחד משניהן כלול מג' מוחין שהם חב"ד, וכשהוצרכו לכנוס ברישא דז"א בגדלות, אז נכנסין מוחין דמצד אבא ויתלבשו תוך נה"י שלו ויתגלו בחי' צלם בכל ג' פרטיו כנ"ל בדרו-שים: והיינו דמוחין דאבא מתלבשים בנה"י שלו ומתלבשים בנה"י דאמא ונכנסים בז"א. וכפי שהתחדד שהם ב' מוחין בסוד שנים שהם או"א, וע"י הז"א שהוא דעת דכללות נעשה מציאות של ג', סוד תפיסת השלוש, ועי"ז מתגלה בז"א בחינת 'אחד', בסוד 'והיו לבשר אחד', ע"י הולד דייקא.

וזה עיקר תכלית הבריאה, שיהיה גילוי של שכינה בתחתונים, ובמקום בית המקדש שניתן בין שתי אותיות, וע"י הדעת שגם ניתנה בין שתי אותיות, בבחינת 'לדעת כי אני ה' מק"דשכם', ובחינת 'לדעת בארץ דרכך', נמצא שהשראת השכינה היא השראת הדעת, ומקום גילוי ההשראה בפועל הוא בחינת ו"ק, ששם מתגלה ה'אחד', בבחינת קו האמצע ששם דייקא מתגלה אחד בעצם, ולא רק כבאו"א שמתגלה בחינת שנים שהם אחד.

קול הלשון

073.295.1245 ♦ 718-521-5231 2»4»12

1

בלבבי משכן אבנה
חלק א-ט

2

סדרת "דע את"

3

התבודדות

4

תפילה

5

ספרי קודש

6

דרשות

7

ארבעת היסודות -
תיקון המידות

8

פרשת השבוע

9

מועדי השנה

<10 תורה, גמרא ושולחן ערוך

<11 אנציקלופדיית בלבבי משכן אבנה

<12 אוצר אותיות

<13 ליקוט צורת אדם ועבודתו

אם מְקַבְּלִים אִתְּם אֶת הַתּוֹרָה, מוֹטֵב, וְאִם לֹא, שָׁם תִּהְיֶה קְבוּרַתְכֶם

(שבת פח ע"א)

כבר אמרו חז"ל, שמתחילה היה בורא עולמות ומחריבן. וכן אמרו, שית אלפי שנים היה עלמא וחד "חרוב". ומחצות ואילך של אלף השישי, ובפרט מפלג המנחה, נגלה ה"מחריבן".

זו ההתגלות שאנו רואים בעינינו - תהליך של מחריבן.

נתבונן מעט לראות את הדברים באספקלריא מאירה.

רוחנית: העולם מלא כולו, בשער הנו"ן של הטומאה, הן בחו"ל והן בארץ ישראל, ונכנס כמעט לכל מקום, עד המקומות הפנימיים ביותר. והוא מחריב את העולם ואת הנפשות חורבן גמור. ומכח זה מתפשטים כל מיני טומאות שישנם, ורבים הם, וקשה לפורטן.

עולם הישיבות והכוללים: מלבד מלחמה עם הטומאה של שער הנו"ן מבפנים, ישנה מלחמה מבחוץ, כעין שהיה לפני סגירת ישיבת וואלז'ין כידוע, ועתה קמו ראשי הערב רב ח"ו וח"ו לעקור את כל עולם הישיבות והכוללים, ואחרית גזירה זו מי ישרונו, ונפשות רבות נמצאים בסכנה רוחנית, הן על עולמם התורני, והן על עולמם הרוחני בכלל, והן בסכנה גופנית.

חינוך הילדים: נמצא בניסיונות עצומים שלא היו מאז ומעולם, ניסיונות פנים ואחור מכל צד.

אומה בין שבעים זאבים: כנסת ישראל מוקפת באויבים רבים בכל סביבותיה, והם פתחו במלחמה גלויה מכל הצדדים באופן חזק ותקיף, שלא תפסק עד ביאת משיח בב"א. ופרטיה רבים, שבויים, נהרגים, פצועים, עקירה מבתיים, כלוי באש מקומות רבים, גיוס חיילים רבים לקרב על כל המשתמע מכך, סגירת מפעלים ומקומות עבודה, ועוד ועוד, וכן מצבי נפש כתולדה מן המלחמה. מלבד זאת בחלק נכבד מן העולם, מדינות העולם לאט לאט מקררים את יחסם למדינת הערב רב, ורבים רבים בעולם קמים על מדינה זו, ורח"ל אף על יהודים בכלל.

כלכלית: היוקר מאמיר בעשרות אחוזים, ולא נראה עצירה בעלייה, בתחומים רבים מאוד. וכן עלות המלחמה וכל נזקיה רבים מאוד.

שנאת אחים: שנאה זו מחריבה את כל המדינה שלא יהא לה יותר שעת השקט ומנוחה, מבחוץ ומבפנים.

ואנו נכוון לבבנו ומעשינו אליו ית' שמו

"אין לנו אלא לב אחד לאבינו שבשמים"